

Kandidatuppsats

Bachelor's thesis

Företagsekonomi 15 hp
Business Administration 15 credits

*En kartläggning av årsredovisningars kvalitet efter revisionspliktens
avskaffande*

Joacim Pettersson
Anders Snäll

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Mid Sweden University
Department of Social Science

Examinator: Peter Öhman

Handledare: Anders Grönlund

Författarens e-postadress: jope1119@student.miun.se

Författarens e-postadress: ansn1100@student.miun.se

Bachelor's program: Business Administration, 180 hp

Date: 2015-02-28

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att kartlägga revisorns betydelse för den lagstadgade kvalitén i mikroföretags årsredovisningar. Vidare ska studien utveckla och testa en modell, för att bedöma kvalitet i årsredovisningar för mikroföretag. Kvalité i årsredovisningar kan bedömas som kvalitativ eller kvantitativ. Kvalitativ kvalitet kännetecknas av de kvalitativa egenskaperna från Financial Accounting Standards Board och International Accounting Standards Board. Den kvantitativa kvalitén fokuserar på fullständighet i årsredovisningen enligt rådande lag. Lagstadgad kvalitet enligt Årsredovisningslagen baseras på den kvantitativa kvalitén. Bolagsverket som handlägger årsredovisningar, upplever en skillnad i kvalitén efter att revisionsplikten avskaffades för små aktiebolag 2010. Utredningar som SOU 2008:32 visar att revisorn inte har en märkbar betydelse för kvalitén. Hultman & Nylander (2012) antyder att det inte finns stöd för att en redovisningskonsult och revisor ger en högre kvalitet i årsredovisningarna. Chung & Narasimhan (2001) menar att kostnaden för revision är huvudargumentet till avskaffande av revisionsplikt, även om det finns olika argument för lagstadgad revision. Banker kan ställa krav på sina kunder att deras årsredovisningar ska vara reviderade. Det beror på att årsredovisningarna får högre kvalitet och större trovärdighet om en revisor har anlåtats, enligt Allee & Yohn (2009). Den forskningen som förekommer inom ämnet består av kvalitativ kvalitet. Det förekommer dock få studier kring kvantitativ kvalitet. Mora et al. (1994) är huvudreferens för denna studie. De utvecklade ett poängsystem för bedömning av kvalitet i spanska årsredovisningar.

Vi gjorde en kvantitativ studie med ett urval på 121 små aktiebolag i Västernorrland, som hade valt bort revisor. Räkenskapsåret utan revisor jämfördes mot närmast föregående år då de hade revisor. Vi ville kartlägga om det fanns ett samband mellan kvalitet i årsredovisningar och förekomst av revisor. För att bedöma kvalitén tillämpades vår utvecklade modell från Mora et al. (1994) och intervjuer med revisorer. Modellen utvärderades med en intervju med två revisorer från Grant Thornton i Sundsvall. Därefter utvecklades modellen ytterligare. Resultatet visade att reviderade årsredovisningar hade 5.8 % i bristfällighet. Bristfälligheten för oreviderade årsredovisningar var 8.2 %. Slutsatsen av studien var att det inte fanns stöd för att revisorn har en betydelse för kvalitén. Det stämde också överens med Hultman & Nylander (2012) som hade liknande resultat. De brister som förekom var till stor del formaliabrister. Den vidareutvecklade modellen med uppdelning av lagstadgade brister och formaliabrister visade inget samband mellan kvalitet i årsredovisning och val att ha eller inte ha revisor.

Nyckelord: kvantitativ kvalitet, kvalitativ kvalitet, lagstadgad kvalitet, revisorns betydelse, avskaffande av revisionsplikt, årsredovisning.

Abstract

The purpose of this study is to identify the auditor's role of the statutory quality in micro-company financial statements. Furthermore, the study develops and tests a model to assess the quality of the annual reports for micro enterprises. Quality in annual reports can be assessed as qualitative or quantitative. Qualitative quality is characterized by the qualitative characteristics of the Financial Accounting Standards Board and the International Accounting Standards Board. The quantitative quality focuses on the completeness of the financial statements according to the current rules. Statutory quality of the Annual Accounts Act is based on the quantitative quality. Swedish Companies Registration Office dealing annual perceive a difference in quality after the audit requirement was abolished for small limited companies 2010. Investigation SOU 2008: 32 show that the auditor does not have a significant bearing on quality. Hultman & Nylander (2012) suggests that there is support for a bookkeeper and auditor provides a higher quality of financial statements. Chung & Narasimhan (2001) argues that the cost of the audit is the main argument for the abolition of mandatory auditing, although there are various arguments for statutory audit. Banks may require their client's financial statements to be audited. That's because the annual reports get higher quality and greater credibility, if an auditor has been hired, according to Allee and Yohn (2009). The research, appearing in the subject is about the qualitative quality. However, there are few studies on quantitative quality. Mora et al. (1994) is the main reference for this study. They developed a scoring system for assessing the quality of the Spanish annual reports.

We made a quantitative study with a sample of 121 small companies in Västernorrland, which had opted out of the auditor. Fiscal year without auditor compared to the previous year when they had the auditor. We wanted to determine whether there was a connection between the quality of the annual report and the presence of the auditor. To assess the quality we applied our developed model after model of Mora et al. (1994) on the statutory quality and interviews with auditors. The model was evaluated with an interview with two auditors from Grant Thornton in Sundsvall. Thereafter the model developed further. The results showed that the audited financial statements had 5.8% of the deficiency. Defectiveness of the unaudited financial statements was 8.2%. The conclusion of the study was that there was not enough support for the thesis that the auditor has a bearing on the quality. It was also in line with Hultman & Nylander (2012) which had similar tendencies. The shortcoming of the outcome was largely formal deficiencies. The further developed model of the division of statutory- and formal deficiencies showed no relationship between the quality of the annual report and the choice to hire an auditor or not.

Keywords: quality quantitative, qualitative quality, statutory quality, the auditor's role, the abolition of mandatory auditing, annual report.

Förord

Denna kandidatuppsats inom ämnet företagsekonomi med inriktning redovisning och revision, har genomförts under höstterminen 2013 i Sundsvall på Mittuniversitetet.

Vi vill tacka vår handledare Anders Grönlund, som med sitt kunnande och engagemang varit till stor hjälp med uppsatsen. Han har gett åtskilliga synpunkter som har bidragit till att förbättra uppsatsen. Vi vill tacka Karin Bylin, kompetensområdesansvarig på Bolagsverket, som hjälpt till med urvalet av företagen i studien och ställt upp om vi har haft frågor. Två till personer som vi vill tacka är Niklas Elzes och Tomas Karlsson på Grant Thornton i Sundsvall. De har varit till stor hjälp genom att ställa upp på intervjuer och bidra med värdefull input. Slutligen vill vi tacka våra familjer som har varit ett stöd och bidragit med synpunkter.

Joacim Pettersson

Anders Snäll

Förkortningar

ABL	SFS (2005:551) Aktiebolagslag
BFL	SFS (1999:1078) Bokföringslag
CER	Centrum för forskning om ekonomiska relationer
FASB	Financial Accounting Standards Board
IASB	International Accounting Standards Board
POBA	Professional Oversight Board of Accountancy
RL	SFS (1999:1079) Revisionslag
SOU	Statens offentliga utredningar
UC	Upplysningscentralen
ÅRL	SFS (1995:1554) Årsredovisningslag

Innehållsförteckning	
1. Introduktion	9
1.1 Problembakgrund	9
1.2 Problemdiskussion	10
1.3 Problemformulering	11
1.4 Syfte	12
2. Teori	13
2.1 Tidigare forskning kring kvalitet i redovisningen	13
2.2.1 Kvalitativ redovisningskvalité	13
2.2.2 Lagstadgad kvalitet enligt årsredovisningslagen	14
2.2.3 Avskaffandet av revisionsplikten	15
2.2.4 Revisorns betydelse för kvalitet	17
2.2.5 Lagstadgad kvalitet enligt Mora et al. (1994)	18
2.2.6 Bolagsverket och brister i årsredovisningar	20
3. Metod	21
3.1 Vetenskaplig ansats	21
3.2 Tillvägagångssätt	21
3.2.1 Litteratursökning och källkritik	21
3.2.2 Urval och datainsamling	22
3.2.3 Operationalisering, kategorisering och kodning av data	23
3.3 Validitet och reliabilitet	25
3.4 Etiska aspekter	26
4. Empiri och analys	27
4.1 Översikt	27
4.2 Respons på modell	30
4.3 Vidareutveckling av modell	31
4.4 Jämförelse mellan modellerna	32
5. Slutsats, bidrag och förslag till fortsatt forskning	34
5.1 Slutsats	34
5.2 Bidrag	35
5.3 Förslag till fortsatt forskning	35
Källförteckning	36

Figurförteckning

Figur 1 Redovisningskvalité.....	15
Figur 2 Utdrag indexlista.....	19
Figur 3 Utdrag från Minitab Paired T-test.....	28
Figur 4 Redovisningskvalité modell med poäng.....	29
Figur 5 Paired t-test Lagstadgade brister och formailabrister.....	32

Tabellförteckning

Tabell 1 Översikt kriterier och poäng.....	24
Tabell 2 Tolkning av p-värde.....	24
Tabell 3 Kodning från brister till poäng.....	25
Tabell 4 Översikt av urvalet.....	27
Tabell 5 Fördelning av antalet brister inom kategorierna.....	27
Tabell 6 Konfidensintervall.....	28
Tabell 7 Fördelning av antalet brister med uppdelning.....	32
Tabell 8 Jämförelse av P-värden.....	33
Tabell 9 Betygsskala den utvecklade modellen.....	35

Diagramförteckning

Diagram 1 Fördelning av poäng i årsredovisningarna.....	29

1. Introduktion

I det första kapitlet presenteras problembakgrunden kring kvalitet i årsredovisningar. Det praktiska problemet för kvalitet och revisionspliktens avskaffande presenteras i bakgrunden. I problemdiskussionen diskuteras revisionens vara eller icke vara. Problemformuleringen utmynnar i en frågeställning angående revisor och kvalitet i årsredovisningar. I uppsatsens syfte formuleras studiens avsikt att kartlägga revisorns betydelse för kvalitén i årsredovisningarna och utveckla en modell för bedömning av kvalitet.

1.1 Problembakgrund

Att behålla kvalitén i en årsredovisning efter att bolaget har valt bort revisorn är ett nytt fenomen. Sedan november 2010 behöver småföretag inte anlita revisor. Inom detta område har det inte hunnit publicerats några svenska vetenskapliga studier, förutom några studentuppsatser.

Kvalitén i årsredovisningar kan definieras på flera olika sätt. Definitionerna kan grupperas i kvantitativ och kvalitativ kvalitet. Den kvantitativa kvalitén kan bedömas av fullständigheten enligt kvantitativa krav från lagar som ÅRL (1995:1554). Kvalitativ kvalitet tas i form av kvalitativa egenskaper från organisationer som IASB. Organisationerna FASB och IASB har fyra huvudsakliga kvalitativa egenskaper. De kvalitativa egenskaperna är relevans, begriplighet, tillförlitlighet och jämförbarhet (Deegan & Unerman, 2011). Lagstadgad kvalitet präglas av fullständighet enligt årsredovisningslagen. En årsredovisning ska grundläggande bestå av fyra olika delar. Redovisningen består av en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning och noter. När räkenskapsåret tagit slut, har företaget sju månader på sig att lämna in årsredovisningen till Bolagsverket. Företag som överskrider inlämningstiden tvingas betala en förseningsavgift. Årsredovisningar som inte är fullständiga, får anmärkningar i form av brister. De brister som uppstår, skickas i meddelande från Bolagsverket till företaget. De företag som får bristmeddelande, ska skicka kompletteringar till Bolagsverket. (ÅRL, 1995:1554; Bolagsverket, 2012a; Bolagsverket 2012b)

De årsredovisningar som lämnas in sent till Bolagsverket, har en risk att inte kompletteras i tid. "Företagare använder inte råd och stöd från revisionsbyråer och redovisningskonsulter i samma utsträckning som tidigare, vilket märks i de frågor som Bolagsverket får hantera" enligt Per Nordström, f.d. chefsjurist Bolagsverket (Bolagsverket, 2012b). Enligt Bolagsverket riskerar kvalitén i årsredovisningarna att försämrans av den orsaken (Danielsson, 2012). Statistik från Bolagsverket visar att, 2010 var det 19 622 brister av 326 385 inskickade årsredovisningar (6.0 %), och år 2013 var det 38 682 brister i 401 967 inskickade årsredovisningar (9.6 %). Upplysningscentralen (UC) anser att de ser märkbara kvalitetsbrister i räkenskaperna för de företag som varken har en redovisningskonsult eller revisor. De företag som väljer bort revisor riskerar att få en förhöjd kreditrisk och försämrade kreditvärdighet, enligt UC, som gjort en egen konsekvensanalys av revisionspliktens avskaffande. Deras analys visar att årsredovisningens funktion att ge en finansiellt rättvisande

bild har försämrats. (ÅRL,1995:1554; Bolagsverket, 2012a; Bolagsverket 2012b; Danielsson, 2013a; Danielsson, 2013b)

Orsaken till denna studies uppkomst är revisionspliktens avskaffande i Sverige för små aktiebolag. Svenskt Näringsliv gav i uppdrag åt Thorell & Norberg (2005) att undersöka nyttan med revision. De menar att revisionsplikten ska avskaffas ifall kostnaderna överskrider nyttan. Detta för att mikroföretagen ska få möjligheten att själva välja vilka tjänster de vill betala för. Avsikten med revisionspliktens avskaffande var att ge en rättvisare konkurrenskraft med utländska bolag, som har denna möjlighet att välja vilka tjänster de vill betala för. Det kan behövas nya tjänster och kontroller som ersätter revision, påtalar Thorell & Norberg (2005). Anledningen med avskaffandet var att öka konkurrenskraften, bland de företag som inte omfattades av revisionsplikten i Europa (SOU 2008:32). Företag som inte omfattas av revisionsplikten är de som understiger två av de tre gränsvärden: 1,5 mkr i balansomslutningen, 3 mkr i omsättning och ett medelantal på tre anställda. Företag som understiger angivna gränsvärden, kommer fortsättningsvis i studien att benämnas som mikroföretag. (ABL 9 kap, 1 §)

1.2 Problemdiskussion

Det finns forskning som säger att revisorn har stor betydelse för kvalitet och forskning som motsäger det. Thorell & Norberg (2005) menar att om kostnader överstiger nyttan för revision, ska revisionsplikten avskaffas. Deras påstående stöds av Tabone & Baldacchino (2003). De menar att det traditionella principal-agentförhållandet mellan aktieägare och styrelse inte existerar i ägarledda företag. Tabone & Baldacchino (2003) menar att om detta förhållande är den enda orsaken för lagstadgad revision, fyller den ingen funktion. Chung & Narasimhan (2001) menar att kostnaden för revision är huvudorsaken till avskaffande av revisionsplikt, även om det finns olika argument för lagstadgad revision. England införde krav på revisorsgranskning, när undantaget för revisionsplikten infördes. Kravet avskaffades några år senare, därför att det inte ansågs användbart (Thorell & Norberg, 2005). Det finns dock andra länder som har infört nya sätt för att öka legitimiteten. Bolagsverket är den myndighet som granskar årsredovisningar i Sverige och de har redan märkt en skillnad i kvalitén i årsredovisningarna. Handskrivna årsredovisningar med egna uppställningar som strider mot lagstiftningen, är förekommande brister i kvalitén i årsredovisningarna (Bolagsverket, 2012b).

Banker kan ställa krav på att årsredovisningar ska vara reviderade. Det beror på att årsredovisningarna har större trovärdighet om en revisor har anlåtats. Det här stöds av Allee & Yohn (2009). De menar att företag som får revision av räkenskaperna har en större fördel att få lån hos kreditinstituten än de företag som inte har revision. Det som Allee & Yohn (2009) tar upp bekräftas också av Olsén & Svenberg (2012) som visar vilka konsekvenser som kunde uppstå utan revisor. Enligt Olsén & Svenberg (2012) upplever mikroföretagen att det kan bli problem att få ansökan om lån beviljade. Banken kan kräva reviderat bokslut från företagen. Fel i redovisningen är ytterligare ett problem. Thorell & Norberg(2005) uppskattade att kostnaden för revision var cirka 10 000 kr. Av de nystartade företagen i Sverige är det 65 % som väljer att avstå revisor (Bolagsverket, 2012b). Största anledningen att avstå revisor var för att sänka kostnaderna (Collis, 2003). Besparingen att avstå revisor riskerar att utebli om

företaget har bristande kvalitet i årsredovisningen som kan generera en förseningsavgift. Förseningsavgifter ökade med 10 % år 2011. Förseningsavgiften är på 5 000 – 10 000 kr och den avgiften kan slutligen utgöra hela kostnaden som motsvarar vad det krävs för att anlita en revisor. (Thorell & Norberg, 2005; Bolagsverket, 2012b)

I utredningen SOU 2008:32 presenterades underlaget till revisionsplikts avskaffande. Slutsatser i utredningen antyder att avskaffandet inte kommer ge några märkbara konsekvenser. Det här stämmer inte överens med Hope et al. (2011) som menar att revision av redovisningen ses som en försäkran av informationens tillförlitlighet. Det är en viktig faktor, för att intressenter som kunder, leverantörer och långivare ska vilja göra affärer. Det som Hope et al. (2011) uttrycker överensstämmer med det som Allee & Yohn (2009) tar upp om kreditvärdighet och revisionens betydelse för detta. Begreppet tillförlitlighet är tidigare nämnt som en av FASB:s och IASB:s kvalitativa egenskaper (Schroeder et al., 2009). Erhvervsstyrelsen (2012) är en utredning från Danmark kring kvantitativ kvalitet. Den visar relativt fler felaktigheter i årsredovisningar för de företag som inte har revisor jämfört med de som har revisor. Enligt en utredning som gjorts i England är det ingen märkbar skillnad på kvalitén i årsredovisningar oavsett om de fått revision eller inte (POBA, 2006). Hultman & Nylander (2012) visar att det inte finns stöd för att en redovisningskonsult eller revisor genererar en högre kvalitet i årsredovisningarna.

Mora et al. (1994) bygger på kvalitet enligt fullständighet. De bedömde kvalitet utifrån poängsättning i ett index. Deras studie bestod både av kvantitativ och av kvalitativ kvalitet. Mora et al. (1994) valde ut 50 företag i Spanien för studien, där 30 företag var börsnoterade och 20 företag var onoterade. Den kvantitativa kvalitén i Mora et al. (1994) baseras på mängden information som fanns med i årsredovisningarna. De valde ut 16 objekt i de utvalda årsredovisningarna. Objekten baserades på obligatoriska krav enligt den spanska årsredovisningslagen och National Stock Exchange Commission.

Mora et al. (1994) gjorde ett poängsystem som bestod av totalt 79 poäng. De poäng som varje företag fick delades med maxpoängen. Kvoten blev ett värde i det index som Mora et al. (1994) konstruerat. Indexet rangordnades i stigande ordning. Mora et al. (1994) anser att kvalitet i årsredovisningar kan rangordnas från dålig kvalitet till utmärkt kvalitet.

1.3 Problemformulering

Bristen på forskning kring kvantitativ redovisningskvalité i Sverige ser vi som en kunskapslucka. Problemet med revisorns betydelse för kvalitén i årsredovisningarna är teoretisk, men också praktiskt. Enligt Bolagsverket (2012b) och Danielsson (2012) kan kvalitén försämrans utan revisor. Enligt Danielsson (2013) är det inte bara Bolagsverket som påpekar skillnader i kvalitet. UC ser en risk för sviktande kvalitet på grund av att revisorn väljs bort. Företag utan revisor riskerar att få en förhöjd kreditrisk och försämrad kreditvärdighet (Danielsson, 2013b). Bolagsverkets och UC:s antydning till försämring av kvalitén i årsredovisningarna, gör det ur praktisk synvinkel angeläget att studera problemet.

Finns det ett samband mellan lagstadgad kvalité i årsredovisningar och förekomsten av revisor bland mikroföretag?

1.4 Syfte

Denna studie har ett explorativt syfte: att kartlägga revisorns betydelse för den lagstadgade kvalitén i mikroföretags årsredovisningar. Vidare ska studien utveckla och testa en modell, för att bedöma kvantitativ kvalité i årsredovisningar för mikroföretag.

2. Teori

I det här kapitlet redogörs för studiens referensram. Den första delen innehåller en redogörelse för den forskning som bedrivits kring redovisningskvalité. Den andra delen innehåller studiens redogörelse av de olika referenserna som används.

2.1 Tidigare forskning kring kvalité i redovisningen

Tidigare forskning har olika infallsvinklar på redovisningskvalité. Forskningen kan delas upp i kvantitativ kvalité och kvalitativ kvalité. Kvantitativ kvalité bygger på en fullständighet, det vill säga att kvalitén baseras utifrån hur mycket information som finns med i redovisningen. Hultman & Nylander (2012) definierade kvantitativ kvalité i årsredovisningar enligt årsredovisningslagen. De hade som mål att beskriva om det fanns kvalitativa skillnader mellan företag i Sverige som anlidade en revisor, redovisningskonsult eller var utan både redovisningskonsult och revisor. Mora et al. (1994) har sett att kvalitén på information i årsredovisningar från Spanien har utmynnat i tre begrepp: aktualitet, tillräcklighet och fullständighet. Studiens syfte var att med begreppet fullständighet bygga upp ett kvalitetsindex och poängsätta kvalité i årsredovisningar.

Johnson et al. (2002) har en annan vinkel av kvalité än Mora et al. (1994). Den studien bygger på om det finns ett samband mellan redovisningskvalité och längden på uppdragsrelationen mellan företag och revisor. Övriga periodiseringar och upplupna kostnader användes som variabler. Hribar et al. (2010) kartlade hur revisorns arvode påverkar redovisningskvalitén. Ett högt revisorsarvode kan kopplas till en sämre redovisningskvalité. Sambandet grundar sig på att revisionen har tagit relativt lång tid på grund av låg kvalité i årsredovisningen. Revisorns anseende kan påverkas om en årsredovisning har bristande kvalité, vilket kan påverka nivån på revisorns arvode enligt Hribar et al. (2010).

2.2.1 Kvalitativ redovisningskvalité

Kvalitén i årsredovisningar är ett brett begrepp. Organisationerna FASB och IASB har fyra huvudsakliga kvalitativa egenskaper. Dessa kvalitativa egenskaper är relevans, begriplighet, tillförlitlighet och jämförbarhet (Deegan & Unerman, 2011).

Smith (2006) menar att information kan vara relevant ur två olika perspektiv, prognosrelevans och återföringsrelevans. Prognosrelevans syftar till att informationen ska vara användbar för framtida beslut, d.v.s. att informationen ska ha ett förutsäggande värde. Återföringsrelevans betyder att informationen ska vara till hjälp för att bekräfta tidigare prognoser eller ändra tidigare förväntningar inför utformning av nya prognoser. Relevans kopplas ihop med väsentlighet. För att information ska vara relevant ska den vara väsentlig. Begreppen relevans och tillförlitlighet kopplas ihop med aktualitet. Information som är tillförlitlig är inte nödvändigtvis relevant på grund av tidsaspekten. (Smith, 2006; Deegan & Unerman, 2011)

Begriplighet syftar till att personer med utbildning och kompetens inom berört ämne ska förstå den redovisningsinformation som studeras. Schroeder et al. (2009) anser dock att komplex information inte ska undanhållas för att en del personer inte förstår den. Information ska vara tillförlitlig. Den ska också vara relevant. Information ska ha ett värde som går att verifiera.

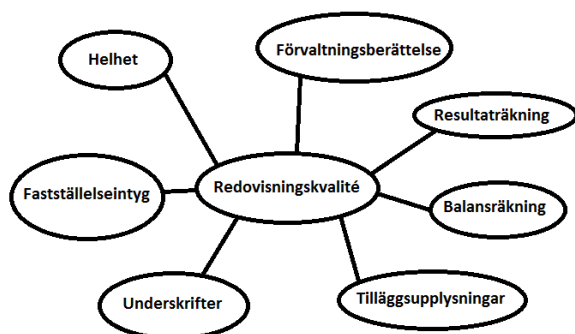
Begreppet tillförlitlighet kan delas upp i tre andra begrepp, verifierbarhet, neutralitet och trovärdighet i framställning. Tillförlitlig information ska gå att verifiera. Begreppet neutralitet tar sin form i att tillförlitlig information ska korrekt avspegla källan och inte förskönas av de som upprättar informationen. Det sista begreppet för tillförlitlig information är att den ska vara trovärdigt framställd. Det betyder att information ska vara fri från felaktigheter. De som nyttjar informationen ska kunna förlita sig på att den representerar de underliggande händelserna den ska representera. (Smith, 2006; Schroeder et al., 2009)

Jämförbarhet är den sista egenskapen. Begreppet kan delas upp i två infallsvinklar. Den första är att informationen ska kunna jämföras mellan företag. Det bygger på att företag använder samma redovisningsmetoder. Den andra infallsvinkeln ser till tidsaspekten. Information ska gå att jämföras från år till år. Jämförelser över tid kräver ett konsekvent tillvägagångssätt att redovisa information. De här fyra egenskaperna är viktiga komponenter för att informationen ska kunna användas i beslutsfattande ändamål. (Smith, 2006; Schroeder et al., 2009; Deegan & Unerman, 2011)

2.2.2 Lagstadgad kvalité enligt  rsredovisningslagen

Bokföringslagen (1999:1078) i svensk lagstiftning anger att företag måste upprätta årsredovisning. Årsredovisningen ska upprättas i enlighet med  rsredovisningslagen (1995:1554). Lagen innehåller bestämmelser om hur företag ska upprätta sin årsredovisning, koncernredovisning och delårsrapporter. Årsredovisningen ska i enlighet med årsredovisningslagen upprättas utifrån god redovisningssed och vara överskådlig. Resultaträkningen och balansräkningen ska även ge en rättvisande bild. Lagen anger att en årsredovisning grundläggande ska innehålla: förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning och noter (se figur 1). Förvaltningsberättelsen ska ge en översikt som  r rättvisande över hur företaget har utvecklats. Den ska innehålla händelser som under året haft väsentlig betydelse för företaget. Ett förslag till resultatdisposition över företagens vinst eller förlust ska finnas med i förvaltningsberättelsen. Resultaträkningen ska redovisa alla företagens intäkter och kostnader, som uppkommit under året. Balansräkningen ska i sammanfattad form redovisa alla företagens tillgångar, eget kapital, skulder och avsättningar. Resultat- och balansräkningen ska disponeras enligt  RL (1995:1554) bilagor (Se bilagor 2, 3 & 4). Vid förkortad resultaträkning där bruttovinst eller förlust anges, ska nettoomsättning finnas angiven. Jämförelsetal ska finnas med från föregående år i resultat- och balansräkningen ( RL, 1995:1554).

Figur 1 visar hur kraven i årsredovisningen enligt  RL (1995:1554) kan kategoriseras. Kraven i de olika kategorierna skapar tillsammans en fullständighet.

Figur 1 Redovisningskvalité kopplad till årsredovisning.

Tilläggsupplysningar ska finnas med i årsredovisningen. Upplysningarna ska finnas med i noterna, om det inte går emot kravet på överskådlighet som nämnts tidigare i texten. När upplysningar lämnas i noter ska det göras hänvisningar i resultaträkningen och balansräkningen till noterna. Exempel på upplysningar som ska lämnas i noterna är: anläggningstillgångars avskrivningar och nedskrivningar, medelantalet anställda fördelat på kön under räkenskapsåret, könsfördelning i företagets styrelse och specificering av företagets eget kapital. Löner tillsammans med sociala kostnader och andra ersättningar ska också tas med som upplysningar. När årsredovisningen är upprättad ska den undertecknas av samtliga i styrelsen. Har företag en VD ska denne också skriva under årsredovisningen. Ett fastställelseintyg ska finnas med i årsredovisningen där Vd:n eller någon från styrelsen ska skriva under. Fastställelseintyget ska intyga att resultaträkningen och balansräkningen har fastställts tillsammans med årsstämmodatum (fastställsedag). Årsredovisningen ska inkomma till Bolagsverket senast sju månader efter räkenskapsårets utgång. Företag som inte lämnar årsredovisningen enligt tidsramen åläggs med en förseningsavgift. Förseningsavgiften är 5 000 kr för privata aktiebolag och 10 000 kr för publika (börsnoterade) aktiebolag. (ÅRL, 1995:1554) Alla delar som ska finnas med i årsredovisningen bildar tillsammans en helhet se figur 1.

2.2.3 Avskaffandet av revisionsplikten

Före avskaffandet av revisionsplikten gjordes två stora utredningar som är centrala inom området. Reformen grundades på utredningen SOU 2008:32. Syftet med avskaffandet var att minska företagens kostnader, underlätta för företag att starta verksamhet och ge företagen möjligheten att själva välja vilka tjänster de vill betala för. Utredningen ansåg att det är ringa eller inga konsekvenser för aktieägare, anställda, kunder och leverantörer. Skatteintäkternas minskning skulle enligt utredningen inte vara märkbar. Utredningen föreslog två motåtgärder, att skatteverket kunde göra kontroller under det löpande året och alternativt att företagen skulle lämna uppgifter om hur deras bokföring upprättats. I utredningen framkommer att efterfrågan på revisionstjänster kan minska. De anser att revisorer kommer specialisera sig inom nya tjänster, det kommer öka efterfrågan på nya tjänster som mikroföretagen kan köpa av revisorn. Avskaffandet av revisionsplikten kommer inte att leda till någon större skillnad

gällande ekobrott (SOU 2008:32). Thorell & Norberg (2005) erhöill uppdraget från Svenskt näringsliv att undersöka varför Sverige avvek från andra EU-länder med denna revisionsplikt för mikroföretag. Syftet med uppdraget var att ta fram för- och nackdelar med revisionsplikten. Ett andra syfte, var att undersöka om kostnaderna översteg nyttan för mikroföretagen.

När undantaget för revisionsplikten infördes i England, lagstodgades krav på revisorsgranskning. Kravet avskaffades några år senare därför det inte ansågs användbart (Thorell & Norberg, 2005). I övriga europeiska länder har det införts andra sätt för att öka legitimiteten. Thorell & Norberg (2005) menar då att nya tjänster kan utvecklas ifall behovet finns ifrån företag och samhälle. De kom fram till att om den brittiska regeringsfilosofin tillämpades, skulle revisionsplikten avskaffas i Sverige. Enligt studien saknas det tillräckligt med belägg för att hävda revisionspliktens fördelar gentemot kostnaderna. De tar också upp att svenska mikroföretag har lägre konkurrenskraft gentemot andra länders mikroföretag. Anledningen är att andra länders mikroföretag får välja vilka revisionstjänster de vill betala för. England avskaffade revisionsplikten för mikroföretag före Sverige och det har gett Sverige en chans att studera Englands resultat efter avskaffandet. Collis bedrev 2003 en studie om avskaffandet av revisionsplikt i England. De områden hon undersökte var i vilken grad lagändringen utnyttjades och om företagen kunde minska kostnaderna när de valde att inte anlita en revisor. Hon kom fram till att 58 % av företagen valde bort revision. Den främsta anledningen till reformen var att sänka kostnaderna. Av de företag som rapporterade särskilda summor blev den genomsnittliga besparingen cirka 10728 kronor (Kursvärde, 2013-12-01). (Thorell & Norberg, 2005; Collis, 2003)

År 2006 avskaffade Danmark den obligatoriska revisionen och de blev det första nordiska landet att genomföra reformen (Proposition, 2009/10:204). Erhvervsstyrelsen i Danmark har sedan reformen 2006 genomfört löpande utvärderingar. 2012 presenterades den senaste utredningen. Den visade att 43.7 % av företagen utan revisor hade brister i årsredovisningen (Erhvervsstyrelsen, 2012). Bristfälligheten i årsredovisningarna för de som frivilligt valde revisor, var 30.6 %. De brister som förekom var angående formaliteter enligt lagen. Den mest förekommande bristen var att upplysa i årsredovisningen om den redovisningsprincip som tillämpats. I en jämförelse med utvärderingen som presenterades 2009, framkom det att bristfälligheten var lägre än i utvärderingen 2012. Utvärderingen 2009 redovisade felaktigheter på 29.5 % utan revisor och 24.4 % för de som valde revisor (Erhvervsstyrelsen, 2009). Hultman & Nylander (2012) analyserade 408 årsredovisningar från svenska aktiebolag. De såg tendenser till att det kunde finnas skillnader i kvalitén mellan företag som anlidade och inte anlidade en redovisningskonsult eller revisor. Studiens begränsade urval gjorde dock att det inte fanns stöd för att generalisera resultatet för hela populationen. Hultman & Nylander (2012) kunde inte påvisa att en redovisningskonsult och revisor gav en högre kvalitét i årsredovisningarna.

POBA (2006) är en rapport i Storbritannien från 2006. I rapporten granskades små och medelstora företag. Granskningen omfattade betydelsen av externa redovisningstjänster för kvalitén i årsredovisningen. Kvalitén bedömdes enligt kraven i Companies act, samt

redovisningsstandarder. Companies act är Storbritanniens motsvarighet till Sveriges aktiebolagslag. Exempel på kriterier i granskningen var organisationsnummer, namn och räkenskapsperiod samt att alla delar fanns med. Den kvantitativa granskningen av kvalitén kompletterades med en kvalitativ bedömning av informationens användarvänlighet. I utredningen framkom det att 85 % av små och medelstora företag använde extern hjälp med redovisningen. 90 % av den externa hjälpen kom vanligtvis från professionella redovisningskonsulter. Felen i årsredovisningarna var formaliteter. Exempel på fel var att de redovisningsprinciper som angavs inte stämde med noterna. Felen som noterades av granskningen förekom i årsredovisningarna oavsett om de anlitar extern hjälp eller inte (POBA, 2006). Tabone & Baldacchino (2003) är en studie angående revisionsplikten för ägarledda företag på Malta. De kom fram till att det för ägarledda företag inte existerade ett traditionellt principal-agentförhållande mellan aktieägare och styrelse. Tabone & Baldacchino (2003) anser att det krävs fler anledningar än principal-agentförhållande för att inneha lagstadgad revision. Chung & Narasimhan (2001) är ytterligare en studie om avskaffande av revisionsplikt. De anser att förespråkare för lagstadgad revision för fram argumentet att kostnaden för revision är huvudorsaken till avskaffande av revisionsplikt.

2.2.4 Revisorns betydelse för kvalitet

I Sverige har den lagstadgade revisionen funnits i mer än hundra år. År 1895 lagstiftades revision för första gången (SOU 2008:32). En revisors uppgift är att i enlighet med god revisionssed, granska företagets bokföring, årsredovisning och styrelsens förvaltning. En avslutad revision ska utmynna i en revisionsberättelse med uttalanden om företaget (RL 1999:1079). Revisorn har en viktig roll med säkring av kvalitén i företags redovisningsinformation. Detta med anledning av att företags intressenter tar hänsyn till revisorns uttalande vid beslutsfattande (Wolnitzer, 1987; Öhman, 2007). Revision kan ses som ett sätt att skydda företagets olika intressenter och begränsa styrelsens handlingsförmåga (Power, 1999). Flint (1988) framhåller att revision av redovisning är en viktig komponent för ett företags olika intressenter och en grund för att samhället och företagen ska fungera. Svanström (2008) menar att revisorns revision av företag kan vara till användning internt i företag. Revisionen kan utmynna i förbättringar för företags internkontroll och effektiviteten kan öka i företaget. Svanström (2008) antyder att revisorer kan bidra med kompetens som saknas i företaget om till exempel regler och praxis. Roberts & Sian (2009) bekräftar företagarnas bristande kompetens inom redovisning. Johnson et al. (2002) visar att det finns ett positivt samband mellan redovisningskvalité och längden på uppdragsrelationen mellan företag och revisor. Företag som under längre tid anlitar samma revisor, får en bättre redovisningskvalité. Deras studie visar dock att relationen mellan revisor och företag inte får bli längre än cirka 9 år för att förbättringen av kvalitén ska bestå.

Av de företag som inte anlitar revisor finns det de som tar hjälp av en redovisningskonsult. Collis & Jarvis (2002) menar att redovisningskonsulten är en viktig resurs för små företag vid upprättande av årsredovisningen. Enligt Berry et al. (1993) är lån från externa kreditgivare den vanligaste finansieringen för små företag. Det här gör kreditgivare till en viktig intressent för små företag enligt Svanström (2008). Allee & Yohn (2009) anser att risken för att inte få banklån minskar när företag har en revisor som utför revision. Deras argumentation stöds av

Hope et al. (2011) som påpekar att revisorn kan stärka trovärdigheten i företag och minska problemen med att beviljas finansiering. För de företag som har lån visar Blackwell et al. (1998) att de som anlitar en revisor får lägre lånekostnader än de som inte gör det. Banker och andra kreditgivare använder kreditupplysningsföretag för finansiell bedömning av företag (Svensson, 2003). Upplysningscentralen har märkt skillnader i kvalitén mellan företag som anlitar och inte anlitar en redovisningskonsult eller revisor. UC har analyserat effekter av revisionspliktens avskaffande. De kom fram till att den rättvisande bilden finansiellt i årsredovisningen försämrades. UC menar att företagens val att inte anlita en revisor, kan leda till en förhöjd kreditrisk och försämrad kreditvärdighet. För att bryta det negativa mönstret, ser UC att det behövs en strategi för att marknadsföra tjänster till företag med ekonomiskt små resurser. (Danielsson, 2013b; Upplysningscentralen, 2013)

Detta leder fram till följande föreställning: Det finns ett samband mellan revision och kvalitét i årsredovisningar.

2.2.5 Lagstadgad kvalitét enligt Mora et al. (1994)

Mora et al. (1994) anser att fullständighet är ett begrepp som bygger på kvalitét. De hänvisar till Imhoff (1992) som anser att kvalitét är en viktig egenskap för redovisningsinformation. Hög kvalitét i redovisningen har en stark koppling till fullständig ekonomisk information. Kvalitét i årsredovisningar kan enligt Mora et al. (1994) rangordnas från dålig kvalitét till utmärkt kvalitét.

Mora et al. (1994) hade två huvudsyften med studien. De ville undersöka om det fanns systematiska skillnader för redovisning av informationen i årsredovisningarna. Det andra syftet var att pröva om de bestämda egenskaperna från tidigare studier förekom i urvalet. Mora et al. (1994) valde att mäta kvalitét utifrån fullständighet. Fullständigheten baserades på den information som fanns i de utvalda objekten för studien. De konstruerade ett index som baserades på fullständighet av 16 obligatoriska objekt i årsredovisningen för att mäta kvalitén. Indexet de utvecklade baserades på en poängsättning. Studien avgränsade sig till 16 obligatoriska objekt i betygsättningen.

De 16 objekten valdes ut från Spaniens motsvarighet till ÅRL daterad 1990 och National Stock Exchange Commission (Mora et al., 1994). Specificering av objekten framgick dock inte i studien. Studiens urval bestod av 50 aktiebolag. 30 av företagen var noterade på Madrids och Valencias börs och 20 av företagen var onoterade. Valet av objekten grundade sig på att de var aktuella för de företag som fanns med i studiens urval. Deras modell poängsatte både kvantitativ information och kvalitativ information. Poängsättningen av den kvalitativa informationen gjordes utifrån hur utförlig informationen var. Poängsystemet bestod av totalt 79 poäng. De poäng som varje företag fick delades med maxpoängen. Kvoten blev ett värde i studiens index. Indexet rangordnades i stigande ordning. Studiens urval visade ett indexintervall mellan 29 % till 80 %. I figur 2 visas ett utdrag från studiens index.

Table 1
List of Sample Firms Ranked by Index of Comprehensive Disclosure

	<i>Name</i>	<i>Index</i>	<i>Rankinde</i>
1.	Jots	0.2911392	1
2.	San Miguel	0.3924051	2
3.	Siemens	0.4050633	3
4.	TV De Catalura	0.4177215	4
5.	Cetarsa	0.4303797	5
6.	Rank Xerox	0.4556962	6
7.	Citroen Hispania	0.4683544	8
8.	Caf	0.4683544	8
9.	Sabeco	0.4683544	8
10.	Mobil	0.4810127	10

Figur 2 Utdrag indexlista (Källa: Mora et al., 1994)

Mora et al. (1994) använde bestämda egenskaper som delades upp i tre kategorier: strukturrelaterade, resultatbaserade och marknadsrelaterade variabler. De bestämda egenskaperna fungerade som oberoende variabler i studien. Kategoriseringen utfördes för att mäta förhållandet mellan kategorierna och värdena i indexet. De strukturrelaterade variablerna baserades på företagsstorlek och belåningsgrad. Mora et al. (1994) använde balansomslutning och nettoomsättning som storleksvariabler. Studiens hypotes om skillnader i offentliggörande av information stöds av Jensen & Meckling (1976) som menar att det finns samband i offentliggörande av information och företagsstorlek. Företag med hög belåningsgrad är mer benägna att offentliggöra information i årsredovisningen än lågt belånade företag enligt Mora et al. (1994). De resultatbaserade variablerna var resultatavkastning, vinstmarginal och kassalikviditet. Både resultatavkastning och vinstmarginal ser Mora et al. (1994) som mått på marknadsframgång. De marknadsrelaterade variablerna i studien var branschtyp, liststatus och revisorstyp. Dessa variabler i studien är kvalitativa.

Variabeln branschtyp är kopplad till vilken bransch företagen i studien tillhör. De olika branscherna kan enligt Mora et al. (1994) ha egna regler för redovisning utöver de obligatoriska kraven som gäller för alla branscher. De branscher som förekommer i urvalet, kan vara bidragande orsaker till skillnader i omfattningen av redovisningsinformationen. Med liststatus menades de företag i studien som var börsnoterade hade ytterligare regler att följa än bara den spanska årsredovisningslagen. Mora et al. (1994) hänvisade till Leftwich et al. (1981) angående detta. Revisorstyp byggde på hypotesen att företag som anlät en revisor från Big N, hade en större detaljnivå i årsredovisningen än de företag som inte anlät en revisor från Big N. Mora et al. (1994) antydde att Big N kunde ha en större kompetens än lokalt anknutna byråer i Spanien.

Mora et al. (1994) behandlade datainsamlingen med beskrivande statistik som medelvärde och standardavvikelse. I den statistiska behandlingen var indexet beroende variabel och variablerna i de olika kategorierna oberoende variabler. Mora et al. (1994) mätte korrelation mellan variablerna i studien för att mäta sambandsstyrkan mellan de olika variablerna. De gjorde en regressionsanalys med den beroende variabeln och de oberoende variablerna. De

slutsatser som framkom var att det fanns ett samband mellan indexet för fullständighet och företagsstorlek. Även sambandet mellan index och liststatus visade signifikans. Resterande bestämda egenskaper visade inget samband med indexet. Enligt Mora et al. (1994) visade de variabler med signifikans för att det fanns systematiska skillnader i årsredovisningarna för urvalet.

2.2.6 Bolagsverket och brister i årsredovisningar

Årsredovisningar från svenska företag ska skickas in till Bolagsverket, enligt ÅRL (1995:1554). De lagstadgade kraven och formalian i årsredovisningen kan delas upp i sju kategorier.

Kategorin helhet innehåller de helhetskrav som ska finnas i årsredovisningen. Det första kravet är att årsredovisningen ska innehålla namn och organisationsnummer till företaget (BFN, 2011). Räkenskapsår är ett annat krav som ska anges i årsredovisningen (BFN, 2011). Det sista kriteriet i kategorin är att jämförelsesiffror ska finnas med (ÅRL, 1995:1554).

Förvaltningsberättelsen är den andra kategorin. Förvaltningsberättelsen ska innehålla en resultatdisposition som är korrekt uppställd (BFN, 2011; Bolagsverket, 2013a). Den ska visa hur det fria egna kapitalet ska disponeras.

Den tredje kategorin är resultaträkningen. Resultaträkningen ska finnas med och ska vara uppställd enligt bilaga två eller tre i ÅRL (1995:1554). Nettoomsättningen ska finnas angiven i resultaträkningen eller i anslutning till den, i form av en not i tilläggsupplysningarna (ÅRL, 1995:1554; Bolagsverket, 2013b).

Balansräkningen är den fjärde kategorin. Balansräkningen ska finnas med och vara uppställd enligt bilaga 1 ÅRL (1995:1554).

I kategorin tilläggsupplysningar ska det finnas noter som är aktuella för redovisningen. Noterna kopplas till de poster som finns i balans- och resultaträkningen (ÅRL, 1995:1554). En av de noter som ska finnas med är specificering av eget kapital. Finns det anläggningstillgångar ska förändringen specificeras som en not. Vilka noter som finns med beror på om företaget äger tillgångar och har anställda.

I kategorin underskrifter finns följande kriterier (BFN, 2011; ÅRL, 1995:1554). Alla i styrelsen ska skriva under årsredovisningen (Bolagsverket, 2013d). Datum för underskrift ska finnas med.

Fastställelseintyg är den sista kategorin. Årsredovisningen ska innehålla ett fastställelseintyg och undertecknas av VD eller någon annan i styrelsen (Bolagsverket, 2013e). Underskriften ska vara i original och årsstämodatum ska finnas angivet (Bolagsverket, 2013e). Fastställelseintyget ska också ange att balans- och resultaträkningen är fastställd tillsammans med beslut om resultatdisposition (Bolagsverket, 2013e).

3. Metod

I metodkapitlet beskrivs studiens vetenskapliga ansats och tillvägagångssätt med utgångspunkt från syftet. Kapitlet innehåller en tillförlitlighetsdiskussion angående validitet och reliabilitet.

3.1 Vetenskaplig ansats

Denna studie hade ett explorativt syfte: att kartlägga revisorns betydelse för den lagstadgade kvalitén i mikroföretags årsredovisningar. Vidare utvecklade studien en modell för bedömning av kvantitativ kvalitet i årsredovisningar för mikroföretag. Vi valde att använda en kvantitativ metod till arbetet då en sådan metod passade bäst till vårt syfte. Den kvantitativa metoden gjorde det möjligt att göra jämförelser och generalisera vårt resultat (Bryman & Bell, 2011). Vi använde oss av både en deduktiv och induktiv ansats. Vår deduktiva ansats innebar att vi formulerade föreställningar baserade på teorier i ämnet. Dessa föreställningar testade vi sedan mot vår empiri för att se om föreställningarna fick stöd eller inte (Bryman & Bell, 2011). Den induktiva ansatsen innebar att vi utvecklade en modell.

Vi använde oss av insamlingsmetoden dokumentstudie. Fördelen med dokumentstudie var att dokumenten fanns tillgängliga för offentligheten. Tillgången till datakällan var relativt lätt att få tag på och metoden var kostnadseffektiv. Nackdelarna med denna typ av studie var att informationen kunde vara skapad för ett annat ändamål (Bryman & Bell, 2011). Det var vi medvetna om. Vi beställde därför information av Bolagsverket, som skapade datamängden för vårt ändamål.

3.2 Tillvägagångssätt

3.2.1 Litteratursökning och källkritik

Källorna i studien var vetenskapliga artiklar, doktorsavhandlingar, utredningar, c-uppsatser, tidningsartiklar, pressmeddelande och övrig akademisk litteratur. Vi använde oss av sökmotorn Google Scholar för att hitta vetenskapliga artiklar. En övervägande del av artiklarna hämtades från databaserna Academic Search Elite, Business Source Premier, JSTOR och Emerald. För de artiklar som var svåra att hitta angavs källan som länk i referenslistan. För att underlätta artikelsökningen gjordes en genomgång av tidigare kandidat- och magisteruppsatser vid Mittuniversitetet. Artikelsökningen gjordes för att hitta centrala artiklar inom studiens område. De vetenskapliga artiklarna som användes i studien var granskade av forskare inom ämnet genom så kallad peer reviewed.

En artikel i tidningen Balans skriven av Danielsson (2013) angående "Allt fler sena årsredovisningar" ingick i introduktionen. Tidningen är utgiven från organisationen FAR som är kritiskt till revisionspliktens avskaffande. Innehållet i artikeln kunde bekräftas av innehållet i Bolagsverkets pressmeddelande. Rapporten POBA (2006) kunde kritiseras för att slutsatserna hade bristfälligt underlag. Kurslitteratur som nyttjades från tidigare kurser var boken *Financial Accounting Theory* och *Chance Encounters*. Övrig kurslitteratur som vi använde i studien lokaliserade vi genom sökning i andra uppsatser och i

universitetsbiblioteket. De sökord vi använde var: “quality accounting”, “årsredovisning kvalitet”, “revisor reform, kvalitet”, “tidningen balans”, “kvalité årsredovisning” och “skatteverket fokus aktiebolag årsredovisning”.

3.2.2 Urval och datainsamling

Studiens urval av datainsamling bestod av aktiebolag som aktivt valde bort revisorn efter revisorsreformen. Vi avgränsade datainsamlingen till företag i Västernorrland. Den lokala avgränsningen gav oss möjlighet till ett mindre urval. Centrum för Forskning om Ekonomiska Relationer på Mittuniversitetet, bedriver forskning i samarbete med företag i Västernorrland. Deras forskning inom det lokala näringslivet, gjorde det logiskt att denna studie enhetligt följde inriktningen. Bolagsverket är beläget i Sundsvall, vilket stärker den regionala avgränsningen.

Nystartade mikroföretag utan revisor exkluderades. Räkenskapsåret 2012-01-01 t.o.m. 2012-12-31 var undersökningsår. Det jämfördes mot räkenskapsåret 2010, då mikroföretagen hade revisor. Likvidationer, fusioner och konkurser uteslöts ur studien, med anledningen att årsredovisningarna upprättades under speciella omständigheter. Lagerbolag var också bortgallrade då de inte bedrev någon verksamhet.

Vi lämnade in en förfrågan till Bolagsverket för att få en urvalslista. Urvalet resulterade i en population på 877 företag. Storleken på stickprovet bedömdes till 150 företag efter övervägande tillsammans med en av Mittuniversitetets statistiker. Vi kunde inte välja färre för då skulle inte hypotesprövningen vara 95 % statistiskt säkerställd efter bortfallet. Statistikprogrammet Minitab användes för att ta fram ett slumpmässigt urval på 150 företag. Vi gick igenom varje årsredovisning för att säkerställa att företagen var utan revisionsberättelse. Genomgången resulterade i ett bortfall på 29 av 150 företag. Anledningen till bortfallet berodde på att dessa företag valde en revisor för räkenskapsåret 2012, även om det fanns ett ärende registrerat hos Bolagsverket att företagen inte anlidade en revisor. Bortfallet på 29 företag motsvarar 19,3 % av stickprovet. När vi tog fram de 121 företagen som ingick i urvalet, gjorde vi en beställning hos Bolagsverket som samlade in informationen. Därefter användes Bolagsverkets information för att se vilka företag som hade brister i årsredovisningen. Bristerna från Bolagsverket var sammanställda i ett Excelark, enligt Bolagsverkets mall. Datainsamlingen sammanställdes i Excel för att vara statistiskt behandlingsbar. Informationen exporterades därefter till Minitab. Där gjordes jämförelser mellan branscher och med hela populationen. Syftet med datainsamlingen var att beskriva sambandet mellan kvalitén i årsredovisningarna och revisor.

I studien gjordes en intervju med två kvalificerade revisorer för att få återkoppling och validering av modellen. Den 21 mars 2014 intervjuade vi Tomas Karlsson och Niklas Elzes på Grant Thornton i Sundsvall. Intervjun genomfördes ansikte mot ansikte och vi förde anteckningar löpande under intervjun. Efter intervjun sammanställdes anteckningarna till en löpande text. Sammanställningen skickades till revisorerna för att bekräfta innehållet.

Intervjuer kan göras på olika sätt, strukturen kan se olika ut beroende på hur du vill att respondenten ska svara. Vill du att respondenten ska "leda vägen" och ta fram saker som du inte var medveten om eller tror att respondenten skulle hämmas ifall din intervju var för strukturerad, ska du använda dig av en ostrukturerad intervju och låta respondenten styra intervjun till vad som är viktigt. Detta är bra att använda då inte forskaren vet vad som finns och har då svårt att bedöma vad han behöver veta eller ta reda på. (Holme & Solvang, 1997) Vid genomförandet av intervjun använde vi oss av en semi-strukturerad intervju. Vi använde tre huvudfrågor: Skulle denna modell vara till användning för att bedöma kvalitét i årsredovisningar? Tycker ni att poängskalan är rimlig? Vad tycker ni om transponeringen från poäng till betyg? Efter att frågorna ställdes var förhoppningen att följdfrågor skulle komma upp under samtalet och att revisorerna skulle ta upp det de ansåg var viktigt.

3.2.3 Operationalisering, kategorisering och kodning av data

Det teoretiska begreppet lagstadgad kvalitét operationaliserades till fullständigheten i årsredovisningarna. Mora et al. (1994) och Imhoff (1992) anser att fullständighet är ett begrepp som bygger på kvalitét. Mora et al. (1994) valde ut 16 objekt från Spaniens motsvarighet till ÅRL daterad 1990 och National Stock Exchange Commission. Deras modell poängsatte både kvantitativ information och kvalitativ information. Mora et al. (1994) konstruerade ett index som baserades på fullständighet av utvalda obligatoriska objekt i årsredovisningen. Indexet baserades på poängsättningen i årsredovisningarna. Deras poängsystem bestod av totalt 79 poäng.

I Sverige ska årsredovisningar från svenska företag skickas in till Bolagsverket. Mikroföretagens årsredovisningar består huvudsakligen av en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning och noter. Kraven som fanns för årsredovisningen tolkade vi som kriterier. De grupperades in i 7 kategorier. Vi fann till skillnad från Mora et al. (1994) totalt 20 möjliga kvantitativa brister i årsredovisningen för mikroföretagen i Sverige. Totalt för modellen blev det 20 poäng (se tabell 1), där varje kriterium som inte uppfylldes ledde till ett poäng i avdrag.

Tabell 1 Översikt kriterier och poäng

Kategorier	Poäng
Helhet	3
Organisationsnummer och namn	
Räkenskapsår	
Jämförelsesiffror	
Förvaltningsberättelse	2
Förvaltningsberättelse	
Resultatdisposition	
Resultaträkning	2
Resultaträkning	
Nettoomsättning	
Balansräkning	1
Balansräkning	
Tilläggsupplysningar	1
Noter	
Underskrifter	3
Underskrifter av styrelse	
Datum för underskrifter	
Datum årsredovisning och fastintyg ska stämma	
Fastställelseintyg	8
Fastställelseintyg	
Underskrift	
Underskrift i original	
Bolagsstämmodatum	
Resultat- och balansräkning fastställs	
Beslut om resultatdisposition underskrift i original	
Bolagsstämmodatum i intyg & protokoll stämmer	
Resultatdisposition i intyg & protokoll stämmer	

För varje brist ett företag hade i årsredovisningen minskade således kvalitén. Brister som berörde revisor räknades inte med. Detta gjordes med anledning av att antalet möjliga brister skulle vara lika mellan räkenskapsåren med och utan revisor. Vi använde Paired T-test för att mäta om det fanns något samband mellan revisor och antalet brister. Testet användes med anledning av att vi gjorde parvisa mätningar (Wild & Seber, 2010). Det betydde i vårt fall att kvalitén med revisor (före) jämfördes med kvalitén utan revisor (efter). Datamängden uppfyllde därav kraven för Paired T-test. Efter att vi gjorde testerna använde vi oss av Wild och Sebers tolkning av p-värde, för att se om det fanns ett samband (se tabell 2).

Tabell 2 Tolkning av p-värde enligt Wild & Seber (2010)

P-värde	Tolkning
> 0,120	Ingen signifikant skillnad
0,100	Svagt signifikant skillnad
0,050	Visst signifikant skillnad
0,010	Starkt signifikant skillnad
< 0,001	Väldigt starkt signifikant skillnad

P-värdet beskriver hur stor sannolikheten är att nollhypotesen är sann. Korrelationen anger styrkan och riktningen av sambandet mellan två variabler. (Wild & Seber, 2010)

När vi statistiskt behandlade datainsamlingen kodade vi om bristerna till poäng enligt bilaga 4. Årsredovisningar som var felfria fick full poäng (20), medan bristande redovisningar fick poängavdrag för varje brist som framkom. Poängsystemet var utformat med inspiration av

Mora et al. (1994). Denna studies system hade en betydligt enklare konstruktion och anpassades efter lagstadgad kvalitet i Sverige. Betygsintervallet från dålig kvalitet till utmärkt kvalitet var från Mora et al. (1994), med undantag för betyget acceptabel kvalitet som var efter egen konstruktion. Vi använde oss av kriterier från Bokföringsnämnden K2, Årsredovisningslagen och Bolagsverkets hemsida, för att utveckla modellen.

Maxpoängen var 20 och hade företaget inte uppnått något av kriterierna, fick företaget 0 poäng. Kriterierna var uppdelade i kategorierna helhet, förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, tilläggsupplysningar, underskrifter och fastställelseintyg. För att få en kvalitativ bild av kvalitén valde vi att omvandla poängen till betygen utmärkt, acceptabel och dålig kvalitet se bilaga 4. Det betydde för vår modell att företag med högsta poäng fick utmärkt kvalitet. De företag som hade brister, fick antingen betyget acceptabel kvalitet eller dålig kvalitet. Dålig kvalitet gavs till företag med 3 eller fler brister. Varje brist sågs som ett avsteg ifrån fullständighet. Vi ansåg därför att 3 brister kunde klassas som dålig kvalitet. Acceptabel kvalitet gavs till de med 1-2 brister för att de ansågs acceptabelt att ha någon brist.

Tabell 3 Kodning från brister till poäng

Kodning brister			
Brister antal	Poäng	Betyg	Betyg
0	20	A	Utmärkt kvalitet
1-2	18-19	B	Acceptabel kvalitet
3-20	0-17	C	Dålig kvalitet

Vi gjorde en intervju för att få respons på modellen. Efter intervjun gjorde vi en ny modell för att den skulle anpassas bättre för åskådaren. I den nya modellen delade vi upp brister i två olika kategorier, lagstadgade brister och formaliabrister. Detta gjordes för att åskådaren skulle se hur stor betydelse bristerna hade för kvalitén i årsredovisningen. Företag utan brister fick betyget A. Företag med bara formaliabrister fick betyget B. Företag med bara lagstadgade brister fick betyget C. Företag med brister från båda kategorierna fick betyget D. Med den nya modellen gjordes två Paired t-test. Först gjordes ett för att prova sambandet mellan revisor och lagstadgade brister och sen gjordes ett för att prova sambandet mellan revisor och formaliabrister. Ingen av p-värdena visade ett samband.

3.3 Validitet och reliabilitet

Validitet är ett mätinstruments förmåga att mäta det som avses att mätas (Bryman & Bell, 2011). Validiteten försökte vi stärka genom att bara hämta datamaterial från Bolagsverket och Affärsdata. Bolagsverket är en statlig myndighet som sköter registreringar av företag och offentliggör årsredovisningar. Bolagsverket ska som myndighet var oberoende och inte äga vinstintresse i den information som förmedlas till kunder. Affärsdata innehåller information om företag som är tagen från årsredovisningar. Årsredovisningarna hämtas löpande från Bolagsverket till Affärsdata. För att stärka validiteten strävade vi efter att bara ta med relevant information. Den data vi använde oss av togs fram av en anställd på Bolagsverket efter våra önskemål.

Reliabilitet avser hur pålitliga mätningarna är. Ifall flera studier gör samma mätningar och de får liknande resultat innebär det att studien har en hög reliabilitet (Halvorsen, 2009). Vid internbedömarreliabilitet finns en risk för feltolkningar eftersom det är flera personer som ska göra subjektiva bedömningar om hur datan ska översättas till kategorier (Bryman & Bell 2011). Det går aldrig att bortse från att tolkningsproblem kan ha förekommit. Vi försökte undvika tolkningsproblematiken genom att anlita Bolagsverket som tog fram vår data och sedan kontrollerade vi den. Vi kontrollerade datamängden och sammanfattade anteckningarna tillsammans, för att försöka undvika att vi tolkade datan olika. Respondenterna tilldelades en text från intervjun för att bekräfta att vi inte tolkat den fel.

3.4 Etiska aspekter

Det är viktigt att forskaren tar hänsyn till etiska faktorer som till exempel medverkande människors och företags anonymitet (Bryman & Bell, 2011). All information vi använde oss av i studien är offentliga uppgifter, men vi valde ändå att hålla företagen anonyma för att vara etiskt korrekta. Vi gav respondenterna i intervjun möjligheten att vara anonyma. Vi var tydliga när vi använde andras forskning. Vid bearbetning av informationen till studien, försökte vi presentera den med största möjliga öppenhet. Vi strävade efter att vara objektiva och inte dölja några resultat. Datainsamlingen samlades och presenterades utan extern manipulation av resultatet. Insamlingen bearbetades enligt den statistikbok som vi har använt i studien.

4. Empiri och analys

I empiri- och analyskapitlet beskrivs resultatet efter en statistisk analys. Kapitlet är uppdelat i fyra delar: översikt, respons på modell, vidareutveckling av modell och jämförelse mellan modellerna. I anslutning till de olika delarna presenteras statistisk analys till varje tabell.

4.1 Översikt

För att få en inledande överblick över hur de 20 bristerna (se bilaga 4) i årsredovisningarna fördelar sig i stickprovet, presenteras nedan en övergripande sammanställning.

Tabell 4 Översikt av urvalet

	Med revisor	Utan revisor
Antal företag	121	121
Antal företag med brister	7	10
Antal brister	12	18

Sammanställningen i tabell 4 visar undersökningspopulationen på 121 företag, både år 2010 när de har revisor och 2012 när de inte har revisor. Den visar att det var 5.8 % (7 av 121) av företagen som hade brister med revisor. Det var 8.2 % (10 av 121) av företagen som hade brister efter de valde bort revisor.

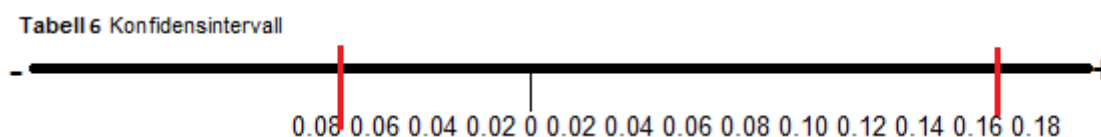
Tabell 5 Fördelning av antalet brister inom kategorierna

Fördelning brister		
Kategorier	Med revisor	Utan revisor
Helhet	8	9
Förvaltningsberättelse	0	0
Resultaträkning	0	0
Balansräkning	0	0
Tilläggsupplysningar	0	0
Underskrifter	1	4
Fastställelseintyg	3	5
Summa	12	18

Tabell 5 visar att det var totalt 12 brister när företagen hade revisor, 8 av bristerna inom kategorin helhet, 1 brist inom kategorin underskrifter och 3 inom kategorin fastställelseintyg. När företagen inte hade revisor var det totalt 18 brister, 9 brister inom kategorin helhet, 4 brister inom underskrifter och 5 inom fastställelseintyg.

Paired T-Test and CI: Utan, Med				
Paired T for Utan - Med				
Revisor	N	Mean	StDev	SE Mean
Utan	121	0.1488	0.5425	0.0493
Med	121	0.0992	0.4164	0.0379
Difference	121	0.0496	0.7054	0.0641
95% CI for mean difference: (-0.0774, 0.1765)				
T-Test of mean difference = 0 (vs not = 0): T-Value = 0.77 P-Value = 0.441				

Figur 3 Utdrag från Minitab Paired T-test

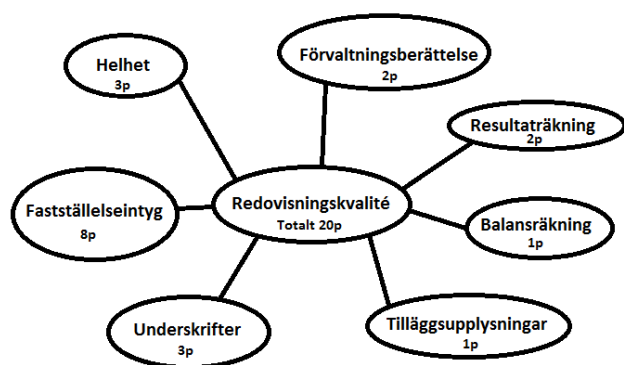

Det här diagrammet visar konfidensintervallet, det går från cirka -0.08 till +0.17. P-värdet i figur 3 visar om nollhypotesen ska förkastas eller inte. Desto lägre P-värde desto högre är chansen att nollhypotesen är sann, desto högre värde desto större är chansen att den är falsk. Är P-värdet lägre än signifikansnivån, förkastas nollhypotesen. Vi har använt oss av 95 % signifikans, d.v.s. en felrisk på 5 %. (Wild & Seber, 2010)

Figur 3 visar en parvis mätning av bristernas medelvärde med och utan revisor. Konfidensintervallet med 95 % säkerhet är -0.0774, 0.1765. Eftersom konfidensintervallet övergår till den negativa sidan, kan vi inte säkerställa att skillnaden i antalet brister beror på om företaget har revisor eller inte. Paired T-Test visar att det inte finns någon signifikant skillnad mellan att anlita och inte anlita revisor. Detta stämmer överens med SOU 2008:32 och Thorell & Norberg (2005) som påstår att avskaffandet av revisionsplikten inte skulle ge några större konsekvenser. Hultman & Nylanders (2012) resultat och P-värde överensstämde med vårt resultat. POBA (2006) visade inte heller några skillnader i kvalitén med och utan revisor. Collis (2003) och Collis & Jarvis (2002) menar att redovisningskonsulten är en viktig extern aktör för små företag när årsredovisningen upprättas. Det är en faktor som kan ha inverkan på den över lag låga grad av felaktigheter i årsredovisningarna.

Erhvervsstyrelsen (2012) i Danmark redovisade en större andel bristfälliga årsredovisningar utan revisor jämfört med revisor. I utvärderingen från Danmark var det 43.7 % företag utan revisor som hade bristfälliga årsredovisningar. De företag som frivilligt valde att anlita en revisor stod för en bristfällighet på 30.6 %. Resultatet från denna studie visar lägre bristfällighet – 5.8 % (7 av 121 företag) med revision och 8.2 % (10 av 121 företag) utan revision – än Erhvervsstyrelsen (2012). Resultatet kan sammanfattas med att revision inte har en betydelse för kvalitén och det stöds av ett flertal referenser.

Vid tillämpning av modellen poäng- och betygsattes årsredovisningarna. Dålig kvalitet var det lägsta betyget och utmärkt kvalitet det högsta betyget (Mora et al., 1994). De årsredovisningar som är fullständiga får då full poäng och högsta betyg. Årsredovisningar som inte uppfyller alla kriterier enligt modellen, kan inte betygsättas som utmärkt kvalitet. Beroende på hur många kriterier som inte är uppfyllda får årsredovisningarna betyget B eller C. Den sammanlagda poängen för de olika kategorierna omvandlas till betyg enligt figur 4.

Figur 4 Redovisningskvalité modell med poäng.

Diagram 1 Fördelning av poäng i årsredovisningarna

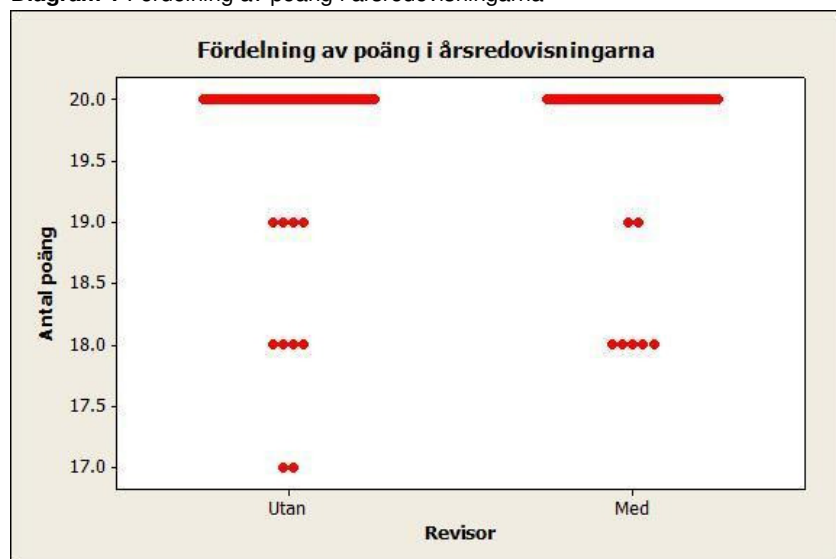

Diagram 1 visar en översikt av poängfördelningen. Det är totalt 121 företag i båda kategorierna. Med revisor har 5 företag 18 poäng, 2 företag 19 poäng och resterande 114 företag 20 poäng. Utan revisor har 2 företag 17 poäng, 4 företag 18 poäng, 4 företag 19 poäng och resterande 111 företag 20 poäng.

Det är fler företag som har full poäng på årsredovisningen när de har revisor än när de inte har revisor, men på dessa 121 företag är det bara 3 fler företag. 17 poäng var det lägsta antalet

poäng som ett företag gavs, det var inget av företagen som fick 17 poäng när de hade revisor men två av företagen fick det när de valde bort revisor. Detta visar att lägsta nivån var lägre när de var utan revisor, men eftersom detta enbart gällde två av 121 företag var det svårt att säkerställa något samband för hela populationen. Enligt Svanström (2008) kan revisorn komplettera företagets bristande kompetens.

4.2 Respons på modell

För att få den utvecklade modellen validerad gjordes, som framgår i metodavsnittet, en intervju med Niklas Elzes och Tomas Karlsson vid revisionsbyrån Grant Thornton i Sundsvall. I intervjun ställdes tre huvudfrågor:

1. Skulle denna modell vara till användning för att bedöma kvalitet i årsredovisningar?
2. Tycker ni att poängskalan är rimlig? Det dras av 1 poäng oberoende av vad bristen består av. Ingen underskrift av revisor ger ett poängavdrag och fel i resultaträkningen ger också ett poängavdrag etc.
3. Vad tycker ni om transponeringen från poäng till betyg?

De ansåg att det var en ojämn fördelning av poängen mellan kategorierna. Elzes och Karlsson föreslog att poängen skulle jämnas ut mellan kategorierna. Kategorin helhet föreslogs vara rimlig med 3 poäng. Förvaltningsberättelsen kunde möjligen värderas med 3 poäng. Elzes och Karlsson tyckte att kategorierna resultaträkningen, balansräkningen och tilläggsupplysningarna hade för låg poäng. De bedömde det rimligt med 3 poäng per kategori för de tre delarna. Karlsson menade att de tre kategorierna innehåller viktig information för intressenter. Förekom det fel i resultaträkningen, balansräkningen och tilläggsupplysningarna, ansåg Karlsson att de felen var mer väsentliga och skulle stå för ett större poängavdrag än om till exempel datum glömdes i kategorierna underskrifter och fastställelseintyg. Kategorin underskrifter bedömde Elzes och Karlsson vara rimlig med 3 poäng. Fastställelseintyget hade en orimligt stor andel av poängen enligt Elzes och Karlsson. De menade att fastställelseintyget är en standardtext som kompletteras med datum och underskrift och finns tillgänglig på Bolagsverkets hemsida. De föreslog att 2 poäng var rimligt för kategorin.

Elzes och Karlsson kom med förslag på ändring av betygsskalan. De föreslog att betygsskalan kunde förändras från 3 till 4 betygssteg. Elzes och Karlsson föreslog nya intervall till betygen: 20 poäng A, 16-19 poäng B, 11-15 poäng C, 0-10 poäng D. De föreslog att stryka Utmärkt kvalitet, acceptabel kvalitet och dålig kvalitet. Revisorerna menade att de betygen kan vara missvisande. En årsredovisning med hög kvalitet enligt ÅRL måste nödvändigtvis inte betyda en hög kvalitativ kvalitet och vise versa. Deras förslag till nya betyg för A-D var följande: A - uppfyller alla formaliakrav och ÅRL:s krav, B - brister i formaliakrav men innehåller alla delar enligt ÅRL, C - brister i formalia och brister enligt ÅRL, D - dålig. Elzes och Karlsson tyckte att modellen skulle kunna utökas med att ge poäng för att företag anlitar sig av en extern granskare. En extern validering av exempelvis en redovisningskonsult skulle kunna höja kvalitén. Företagen skulle kunna upplysa i årsredovisningen att den är kvalitetssäkrad av en extern granskare. Handskrivna årsredovisningar skulle kunna ge lägre poäng enligt Karlsson. De såg gärna att modellen byggdes ut med en kvalitativ del och delade upp poäng

efter typ av kvalitet, d.v.s. i formalia-poäng och ÅRL-poäng. Revisorerna ansåg att det kunde vara relevant för revisionsbyråer att använda en modell liknande denna för att mäta kvalitén hos nya kunder.

Poängfördelningen mellan kategorierna är något som har diskuterats under studien. Vi ansåg inte att vi hade grunder för att ändra poängen. Karlsson och Elzes bedömning av kategorin helhet överensstämmer med vår egen bedömning. Vi förstår tanken att resultaträkning, balansräkning och tilläggsupplysningar kan påverka kvalitén mer än vad till exempel underskrifter och rätt datum gör. Detta är något som kräver vidare forskning. Kategorin fastställelseintyg har relativt många poäng av orsaken att det finns många småbrister som kan förekomma inom den, men det är som de säger diskutabelt om den påverkar kvalitén i samma proportion som de poängsätts. Det största förslaget till förändring är minskningen av poängen för fastställelseintyget, där poängen omfördelas till förvaltningsberättelsen, resultaträkningen, balansräkningen och tilläggsupplysningar. Kvalitén i årsredovisningen kan påverkas olika av formaliabrister och andra brister som ÅRL ställer krav på. Formaliakrav är krav som t.ex. att det står rätt datum och att årsredovisningen är undertecknad. ÅRL-krav är t.ex. noter till balans- och resultaträkning eller att nettoomsättning finns angiven i anslutning till resultaträkningen. Det går att diskutera vilken av dessa som påverkar kvalitén mest och det finns områden att studera vidare för att utveckla en modell som har olika kategorier för olika brister. Vi finner inget krav på att upplysa om extern granskare i årsredovisningen. Det behövs mer forskning kring denna modell, men revisorerna ansåg att detta är en grund till en modell som kan användas i praktiken.

4.3 Vidareutveckling av modell

Den vidareutvecklade modellen från Mora et al. (1994) har en ny betygsskala och en uppdelning i formaliabrister och lagstadgade brister. Förändringarna är enligt intervjun med Karlsson och Elzes. Intervjun med revisorerna gav förslag till vidareutveckling av modellen. Modellens poängfördelning är baserad på antal brister och inte på hur mycket bristen påverkar kvalitén. I intervjun säger Elzes och Karlsson att dessa formaliabrister som t.ex. underskrift och datum inte påverkar kvalitén lika mycket som ett fel i resultaträkningen gör. Poängfördelningen kan då ändras för att spegla kvalitet istället för antal brister. De gav också som förslag att dela upp poängen i två olika kategorier, lagstadgade krav och formalia-krav. Enligt modellen skulle då årsredovisningen kunna få väldigt hög poäng fast de missat formalia-krav som underskrifter. Ifall de hade en brist i t.ex. resultaträkning som anses vara ett ÅRL-krav, skulle årsredovisning få ett lägre betyg. Deras förslag till nya betyg för A-D var alltså följande: A - uppfyller alla formaliakrav och ÅRL:s krav, B - brister i formaliakrav men innehåller alla delar enligt ÅRL, C - brister i formalia och brister enligt ÅRL, D - dålig.

Tabell 7 Fördelning av antalet brister med uppdelning

Delar	Med revisor		Utan revisor	
	Lagstadgade	Formalia	Lagstadgade	Formalia
Helhet	1	7	0	8
Förvaltningsberättelse	0	0	0	0
Resultaträkning	0	0	0	0
Balansräkning	0	0	0	0
Tilläggsupplysningar	0	0	0	0
Underskrifter	0	1	2	1
Fastställelseintyg	3	0	5	2
Summa	4	8	7	11

De brister som förekommer i urvalet är till övervägande del formaliabrister för både årsredovisningar med och utan revision (se tabell 7). Formaliabrister i delen underskrift kan tolkas som ett misstag, exempelvis att inte ta med underskrift. Helhetsbristerna som är formaliabrister kan bero på okunskap om rådande praxis enligt Svanström (2008).

Paired T-Test and CI				
Lagstadgad Brist				
Revisor	N	Mean	StDev	SE Mean
Med	121	0,04	1,00	0,091
Utan	121	0,06	1,00	0,091
Difference = μ (1) - μ (2)				
Estimate for difference: -0,017				
95% CI for difference: (-0,270; 0,237)				
T-Test of difference = 0 (vs $\neq$): T-Value = -0,13 P-Value = 0,897 DF = 240				
Paired T-Test and CI				
Formaliabrist				
Revisor	N	Mean	StDev	SE Mean
Med	121	0,06	1,00	0,091
Utan	121	0,09	1,00	0,091
Difference = μ (1) - μ (2)				
Estimate for difference: -0,033				
95% CI for difference: (-0,286; 0,220)				
T-Test of difference = 0 (vs $\neq$): T-Value = -0,26 P-Value = 0,798 DF = 240				

Figur 5 Paired t-test Lagstadgade brister och formaliabrister.

P-värdena för både formalia- och lagstadgade brister visar inget signifikant samband mellan revisor och kvalitet i årsredovisningar (se figur 5). Avsaknaden av samband verkar återigen vara liktydigt med vad som framkom i Hultman & Nylanders (2012) studie.

4.4 Jämförelse mellan modellerna

Tabell 8 Jämförelse av P-värden

	P-värde
Lagstadgad brist	0.897
Formaliabrist	0.798
Gamla modellen	0.441

P-värdena för både den ursprungliga modellen och den nya modellen i tabell 8 visar att det inte finns något signifikant samband mellan revisor och kvalitet i årsredovisningar. Den nya

modellen har specificering av brister med uppdelning i lagstadgade brister och formaliabrister till skillnad från den ursprungliga modellen. Det möjliggör för åskådaren att studera för denne relevanta brister. Företag som exempelvis kreditupplysningsföretaget UC kan fokusera på brister som de anser relevanta för riskbedömningen. Nackdelen är att det blir en bedömningsfråga vad som är formalia och vad som är ÅRL-brist, då en del brister både kan vara krav enligt lag och praxis. En väsentlig skillnad mellan modellerna är betygssättningen med den nya betygsskalan. Företag kan få högre betyg ifall de bara har formaliabrister. Brister enligt ÅRL (1995:1554) i utvecklade modellen väger tyngre än formaliabristerna med stöd av Elzes och Karlsson. "Förekom det fel i resultaträkningen, balansräkningen och tilläggsupplysningarna, ansåg Karlsson att de felen var mer väsentliga för ett större poängavdrag, än om ex. datum glömdes i kategorierna underskrifter och fastställelseintyg."

5. Slutsats, bidrag och förslag till fortsatt forskning

I slutsatsen redogörs för det som framkommit angående om det finns ett samband mellan kvalitet och revisor. Bidraget tar upp vad studien har bidragit till ur forskningssynpunkt och samhällsaspekt. I förslag till fortsatt forskning tas det upp vad som kan vidareutvecklas från studien.

5.1 Slutsats

Syftena med denna studie var att kartlägga revisorns betydelse för den lagstadgade kvalitén i mikroföretags årsredovisningar. Vidare i studien utvecklades och testades en modell, för att bedöma kvantitativ kvalitet i årsredovisningar för mikroföretag.

Resultatet visade inget signifikant samband mellan lagstadgad kvalitet i årsredovisningar och revision bland mikroföretag. Resultatet stämde inte överens med föreställningen. Resultatet överensstämde dock med implikationerna från SOU 2008:32 och Thorell & Norberg (2005). Det överensstämde även med Hultman & Nylander (2012).

I studien utvecklade vi en modell från Mora et al. (1994). Vi kom fram till totalt 20 kriterier och 20 poäng för modellen, där varje kriterium som inte var uppfyllt ledde till ett poängavdrag. Kriterierna kunde grupperas i 7 kategorier: helhet, förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, tilläggsupplysningar, underskrifter, fastställelseintyg. Helhet med 3 kriterier gav totalt 3 poäng. Förvaltningsberättelse motsvarade 2 kriterier och 2 poäng. Resultaträkningen med sina två kriterier gav 2 poäng. Balansräkningen bestod av 1 poäng. Tilläggsupplysningar gav 1 poäng. Underskrifter motsvarade 3 poäng. Fastställelseintyget som var kategorin med flest kriterier motsvarade 8 poäng. Kvalitén bedömdes enligt Mora et al. (1994) från dålig till utmärkt, kompletterat med betygsgrupperna A, B och C. Årsredovisningar med full poäng fick betyget A och bedömdes ha utmärkt kvalitet. Årsredovisningar med 18 till 19 poäng motsvarade betyget B, vilket räknades som acceptabel kvalitet. Betyget C var det lägsta betyget med från 0 till 17 poäng.

När företagen hade revisor var det fler som fick höga poäng än när revisorn valdes bort. Spridningen av poängen och bristerna i årsredovisningarna var relativt större utan revisor än med. Fler årsredovisningar med revisor än utan revisor som fick utmärkt kvalitet. De enda årsredovisningarna som fick färre än 18 poäng hade inte granskats av en revisor. Årsredovisningarna utan revisor var således de enda som stod för betyget dålig kvalitet. Samtidigt verkar dock företagen i urvalet upprätta korrekta årsredovisningar och kvalitén är övervägande utmärkt. Det kan bero på det Collis & Jarvis (2002) påpekade, att små företag normalt anlitar redovisningskonsulter.

Vi kunde konstatera att modellen hade en ojämn poängfördelning mellan kategorierna. De intervjuade revisorerna gav förslag på en omfördelning av poängen. Betygsskalan förändrades från tre till fyra betygssteg. 20 poäng=A, 16-19 poäng=B, 11-15 poäng=C, 0-10 poäng=D. A=uppfyller alla formaliakrav och ÅRL:s krav, B=brister i formaliakrav men innehåller alla

delar enligt ÅRL, C=brister i formalia och brister enligt ÅRL, D=dålig. En liknande modell skulle kunna vara relevant att använda för revisionsbyråer vid mätning av kvalitén hos nya kunder (se tabell 9).

Tabell 9 Betygsskala den utvecklade modellen

Betyg	Kriterier
A	uppfyller alla formaliakrav och ÅRL:s krav
B	brister i formaliakrav men innehåller alla delar enligt ÅRL
C	brister i formalia och brister enligt ÅRL
D	uppfyller inte några krav

Den nya modellen skiljer på formaliakrav och krav enligt ÅRL (1995:1554). Den nya betygsskalan lägger mer tyngd på lagstadgade brister än formaliabristerna, eftersom ett fel i underskriften av årsredovisningen inte kan väga lika tungt som ett lagstadgat fel i resultaträkningen enligt de intervjuade revisorerna.

5.2 Bidrag

Studiens resultat visar inget stöd för att revisorn har en betydelse för kvalitén på årsredovisningar. Vår första del av uppsatsen bidrog med en kartläggning över Västernorrlands mikroföretag, hur deras kvalitét ser ut både utan och med revisor. Studien är också ett bidrag till samhället för att belysa den kvalitét som finns i årsredovisningarna från företagen i Västernorrland. Årsredovisningen som handling är viktig eftersom det är ett sätt för intressenter att få information om företaget. Vi upptäckte tidigt i uppsatsen att det fanns en kunskapslucka inom lagstadgad kvalitét. Studien har bidragit med att påbörja forskning inom området. Modellen med vidareutveckling och den därtill kopplade intervjun med kvalificerade revisorer har bidragit med en grund till vidare forskning.

5.3 Förslag till fortsatt forskning

I intervjun för studien framkom olika aspekter att ta med i vidare studier för att vidareutveckla modellen. Företag kan anlita en extern granskare utan att intressenterna som läser årsredovisningen vet om det. Detta kan höja kvalitén i årsredovisningen och skulle kunna generera poäng i modellen. För att mäta detta måste det skrivas i årsredovisningen att den är externt granskad. Ett potentiellt samband som vore intressant att studera är hur mycket företagets kreditvärdighet hänger ihop med felaktigheter i årsredovisningarna. Hur stor inverkan kan olika typer av brister i årsredovisningen ha på exempelvis riskbedömningar? Denna infallsvinkel i en studie tillsammans med en vidareutvecklad modell som förklarar kvalitativ kvalitét kan vara intressant att studera.

Källförteckning

Allee, K. D. & Yohn, T. L. (2009) The demand for financial statements in an unregulated environment: An examination of the production and use of financial statements by privately held small business, *The Accounting Review*, 84, 1-25

Berry, A. J., Faulkner, S., Hughes, M. & Jarvis, R. (1993) Financial information: The banker and the small business, *British Accounting Review*, 25, 131-150

Blackwell, D. W., Noland, T. R. & Winters, D. B. (1998) The value of auditors assurance: Evidence from loan pricing, *Journal of Accounting Research*, 36, 57-70

Bolagsverket (2012a) *Vanliga brister*, Bolagsverket
<<http://www.bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/arsredovisning/brister>> Hämtad 2013-12-21

Bolagsverket (2012b) *Sämre kvalitet på årsredovisningar och fler förseningsavgifter*, *Bolagsverket* <<http://www.bolagsverket.se/om/oss/press/meddelanden/2012/samre-kvalitet-pa-arsredovisningar-och-fler-forseningsavgifter-1.7596>> Hämtad 2013-11-16

Bolagsverket (2013a) *Förvaltningsberättelse aktiebolag*, Bolagsverket
<<http://www.bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/arsredovisning/delar/forvaltningsberattelse-1.3127>> Hämtad 2014-04-03

Bolagsverket (2013b) *Resultat- och balansräkning aktiebolag*, Bolagsverket
<<http://www.bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/arsredovisning/delar/resultat>>
Hämtad 2014-04-03

Bolagsverket (2013c) *Tilläggsupplysningar aktiebolag*, Bolagsverket
<http://www.bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/arsredovisning/delar/upplysningar-1.3131>

Bolagsverket (2013d) *Underskrifter aktiebolag*, Bolagsverket
<<http://www.bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/arsredovisning/delar/underskrifter-1.3133>> Hämtad 2014-04-03

Bolagsverket (2013e) *Fastställelseintyg aktiebolag*, Bolagsverket
<<http://www.bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/arsredovisning/faststallelseintyg-1.3136>> Hämtad 2014-04-03

Bokföringsnämnden (2011) *Bokföringsnämndens Vägledning: Årsredovisning i mindre aktiebolag*, Bokföringsnämnden <<http://www.bfn.se/redovisning/vag/vl08-1-k2.pdf>> Hämtad 2014-04-03

- Bryman, A. & Bell, E. (2011) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*, Liber Förlag, Malmö
- Bryman, A. (2009) *Samhällsvetenskapliga metoder*, Liber Förlag, Malmö
- Buzby, S. L. (1975) Company Size, Listed versus Unlisted Stocks and the Extent of Financial Disclosure, *Journal of Accounting Research*, 13, 16-37
- Chung, S. & Narasimhan, R. (2001) Perceived value of mandatory audits of small companies, *Managerial Auditing Journal*, 16,120-123
- Collis, J. (2003) *Director's views on exemption from the statutory audit*, Department of Trade and Industry, London <<http://www.berr.gov.uk/files/file25971.pdf>> Hämtad 2013-12-01
- Collis, J. & Jarvis, R. (2002) Financial information and the management of small private companies, *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 9, 100-110
- Danielsson, C. (2013a) Allt fler sena årsredovisningar, *Balans*, 2013-09-05 <<http://www.tidningenbalans.se/nyheter/allt-fler-sena-arsredovisningar/>> Hämtad 2013-11-16
- Danielsson, C. (2013b) Högre kreditrisk för bolag utan revisor, *Balans*, 4, 10-10
- Danielsson, C. (2012) Sämre årsredovisningar hos bolag utan revisor, *Balans*, 8-9, 10-10
- Deegan, C. & Unerman, J. (2011) *Financial Accounting Theory*, McGraw-Hill Education, Birkshire
- Erhvervsstyrelsen (2012) *Evaluering af erfaringer med lempet revisionspligt*, Erhvervs- og vækstministeriet, København <<http://www.erhvervsstyrelsen.dk>> Hämtad 2013-12-25
- Erhvervsstyrelsen (2009) *Evaluering af erfaringer med lempet revisionspligt*, Erhvervs- og vækstministeriet, København <<http://www.erhvervsstyrelsen.dk>> Hämtad 2014-02-21
- Flint, D. (1988) *Philosophy and principles of auditing: an introduction*, Macmillan, London
- Halvorsen, K. (2009) *Samhällsvetenskaplig metod*, Studentlitteratur, Lund
- Holme, I. M. & Solvang, B. K. (1997) *Forskningsmetodik: Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Studentlitteratur, Lund
- Hope, O-K., Thomas, W. B. & Vyas, D. (2011) Financial credibility, ownership, and financing constraints in private firms, *Journal of International Business Studies*, 42, 935-957

- Hribar, P., Kravet, T. & Wilson, R. (2010) *A new measure of accounting quality*, The University of Iowa, Iowa
- Hultman, M. & Nylander, S. (2012) *Redovisningskvalitet och revisionsplikens avskaffande: En studie av mindre aktiebolags redovisningskvalitet*, Kandidatuppsats, Mittuniversitetet, Sundsvall
- Imhoff Jr. E. A. (1992) The Relation Between Perceived Accounting Quality and Economic Characteristics of the Firm, *Journal of Accounting and Public Policy*, 11, 97-118
- Jensen, M. C. & Meckling, W. H. (1976) Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure, *Journal of Financial Economics*, 3, 305-60
- Johnson, V. E., Khurana, I. K. & Reynolds, J. K. (2002) Audit -firm tenure and the quality of financial reports, *Contemporary Accounting Research*, 19, 637-660
- Leftwich, R. W., Watts, R. L. & Zimmerman, J. L. (1981) Voluntary Corporate Disclosure: The Case of Interim Reporting, *Journal of Accounting Research*, 19, 50-77
- Mora, A., Naser, K. & Wallace, R. S. O. (1994) The relationship between the comprehensiveness of corporate annual reports and firm characteristics in Spain, *Accounting and Business Research*, 25, 41-53
- Norberg, C. & Thorell, P. (2005) *Revisionsplikten i små aktiebolag*, Svenskt Näringsliv <http://www.svensktnaringsliv.se/material/rapporter/revisionsplikten-i-sma-aktiebolag_819.html> Hämtad 2013-11-19
- Olsén, C. & Svenberg, E. (2012) *Konsekvenser till följd av avskaffandet av Revisionsplikten*, Kandidatuppsats, Högskolan i Borås, Borås
- Power, M. (1997) *The audit society: Rituals of verification*, Oxford University Press, New York
- Professional oversight board of accountancy (2006) *Review of how accountants support the needs of small and medium-sized companies and their stakeholders*, The Financial Reporting Council <[https://www.frc.org.uk/Our-Work/Publications/POB/Review-of-How-Accountants-Support-the-needs-of-\(1\).pdf](https://www.frc.org.uk/Our-Work/Publications/POB/Review-of-How-Accountants-Support-the-needs-of-(1).pdf)> Hämtad 2013-12-25
- Proposition (2009/10:204) *En frivillig revision*, Riksdagen, Stockholm
- Roberts, C. & Sian, S. (2009) UK small owner-managed businesses: Accounting and financial reporting needs, *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 16, 289-305

Schroeder, R. G., Clark, M. W. & Cathey, J. M. (2009) *Financial Accounting Theory and Analysis: text and cases*, John Wiley & Sons, New Jersey

SFS (2005:551) *Aktiebolagslag*, Justitiedepartementet, Stockholm

SFS (1999:1078) *Bokföringslag*, Justitiedepartementet, Stockholm

SFS (1999:1079) *Revisionslag*, Justitiedepartementet, Stockholm

SFS (1995:1554) *Årsredovisningslag*, Justitiedepartementet, Stockholm

Smith, D. (2006) *Redovisningens språk*, Studentlitteratur, Lund

Statens offentliga utredning (SOU 2008:32) *Avskaffande av revisionsplikten för små företag*, Delbetänkande av utredningen om revisorer och revision, Fritzes, Stockholm. Internet. <<http://www.regeringen.se/sb/d/10025/a/102124>> Hämtad 2013-11-19

Svanström, T. (2008) *Revision och rådgivning: Efterfrågan, kvalitet och oberoende*, Doktorsavhandling, Umeå universitet, Umeå

Svensson, B. (2003) *Redovisningsinformation för bedömning av små och medelstora företags kreditvärdighet*, Doktorsavhandling, Uppsala universitet, Uppsala

Tabone, N. & Baldacchino, P. J. (2003) The statutory audit of owner-managed companies in Malta, *Managerial Auditing Journal*, 18, 387-398

Upplysningscentralen (2013) *3 av 4 nystartade aktiebolag väljer bort revisor!*
Upplysningscentralen <<https://www.uc.se/om-uc/nyheter/aktuella-nyheter/2-21-2013-3-av-4-nystartade-aktiebolag-valjer-bort-revisor.html>> Hämtad 2014-03-05

Wallerstedt, E. (2009) *Revisorsbranschen i Sverige under hundra år*, SNS förlag, Stockholm

Wild, C. J. & Seber, G. A. F. (2010) *Chance encounters: A first course in data analysis and inference*, John Wiley & Sons, New Jersey

Wolnitzer, P.W. (1987) *Auditing as independent authentication*, Sydney University Press, Sydney.

Öhman, P. (2007) *Perspektiv på revision: tankemönster, förväntningsgap och dilemman*, Doktorsavhandling, Mittuniversitetet, Sundsvall

Bilaga 1 SFS (1995:1554) Årsredovisningslag Bilaga 1

Uppställningsform för balansräkningen (kontoform)

TILLGÅNGAR

A. Tecknat men ej inbetalt kapital

B. Anläggningstillgångar

I. Immateriella anläggningstillgångar

1. Balanserade utgifter för forsknings- och utvecklingsarbeten och liknande arbeten

2. Koncessioner, patent, licenser, varumärken samt liknande rättigheter

3. Hyresrätter och liknande rättigheter

4. Goodwill

5. Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar

II. Materiella anläggningstillgångar

1. Byggnader och mark

2. Maskiner och andra tekniska anläggningar

3. Inventarier, verktyg och installationer

4. Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

III. Finansiella anläggningstillgångar

1. Andelar i koncernföretag

2. Fordringar hos koncernföretag

3. Andelar i intresseföretag

4. Fordringar hos intresseföretag

5. Andra långfristiga värdepappersinnehav

6. Lån till delägare och andra, till vilka delägare står i sådant förhållande som sägs i 21 kap. 1 § 3, 4 eller 5 aktiebolagslagen (2005:551)

7. Andra långfristiga fordringar

C. Omsättningstillgångar

I. Varulager m.m.

1. Råvaror och förnödenheter

2. Varor under tillverkning

3. Färdiga varor och handelsvaror

4. Pågående arbete för annans räkning

5. Förskott till leverantörer

II. Fordringar

1. Kundfordringar

2. Fordringar hos koncernföretag

3. Fordringar hos intresseföretag

4. Övriga fordringar

5. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

III. Kortfristiga placeringar

1. Andelar i koncernföretag

2. Övriga kortfristiga placeringar

IV. Kassa och bank

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

A. Eget kapital, med uppgift om vad som utgör fritt eget kapital och bundet eget kapital

Aktiebolag:

- I. Aktiekapital
- II. Överkursfond
- III. Uppskrivningsfond
- IV Andra fonder
  - 1. Reservfond
  - 2. Kapitalandelsfond
  - 3. Fond för verkligt värde
  - 4. Övrigt
- V. Balanserad vinst eller förlust
- VI. Årets resultat
- Ekonomiska föreningar:
  - I. Inbetalda insatser och emissionsinsatser
    - 1. Medlemsinsatser
    - 2. Förlagsinsatser
  - II. Uppskrivningsfond
  - III. Andra fonder
    - 1. Reservfond
    - 2. Kapitalandelsfond
    - 3. Fond för verkligt värde
    - 4. Övrigt
  - IV. Balanserad vinst eller förlust
  - V. Årets resultat
- Övriga företag:
  - I. Eget kapital vid räkenskapsårets början
  - II. Insättningar eller uttag under året
  - III. Förändringar i kapitalandelsfonden
  - IV. Förändringar i fonden för verkligt värde
  - V. Årets resultat
  - VI. Eget kapital vid räkenskapsårets slut
- B. Obeskattade reserver
- C. Avsättningar
  - 1. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse
  - 2. Avsättningar för skatter
  - 3. Övriga avsättningar
- D. Skulder
  - 1. Obligationslån
  - 2. Skulder till kreditinstitut
  - 3. Förskott från kunder (får även redovisas som avdragspost under Varulager m.m.)
  - 4. Leverantörsskulder
  - 5. Växelskulder
  - 6. Skulder till koncernföretag
  - 7. Skulder till intresseföretag
  - 8. Skatteskulder
  - 9. Övriga skulder
    - a) Återbetalningspliktiga medel mottagna av allmänheten enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet
    - b) Andra skulder
  - 10. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Poster inom linjen

Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser

1. Panter och därmed jämförliga säkerheter som har ställts för egna skulder och för förpliktelser som redovisas såsom avsättningar, varje slag för sig
2. Övriga ställda panter och därmed jämförliga säkerheter, varje slag för sig
3. Ansvarsförbindelser
  - a. Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna och som inte heller har täckning i pensionsstiftelses förmögenhet
  - b. Övriga ansvarsförbindelser *Lag (2005:918)*.

Bilaga 2 SFS (1995:1554) Årsredovisningslag Bilaga 2

Uppställningsform I för resultaträkning (rapportform med kostnadsslagsindelning)

1. Nettoomsättning
2. Förändring av varulager
3. Aktiverat arbete för egen räkning
4. Övriga rörelseintäkter
5. Råvaror och förnödenheter
6. Övriga externa kostnader
7. Personalkostnader
8. Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar
9. Nedskrivningar av omsättningstillgångar utöver normala nedskrivningar
10. Övriga rörelsekostnader
11. Intäkter från andelar i koncernföretag
12. Intäkter från andelar i intresseföretag
13. Intäkter från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar (med särskild uppgift om intäkter från koncernföretag)
14. Övriga ränteintäkter och liknande intäkter (med särskild uppgift om intäkter från koncernföretag)
15. Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar och kortfristiga placeringar
16. Räntekostnader och liknande kostnader (med särskild uppgift om kostnader avseende koncernföretag)
17. Extraordinära intäkter
18. Extraordinära kostnader
19. Bokslutsdispositioner
20. Skatt på årets resultat
21. Övriga skatter
22. Årets resultat *Lag (1999:1112)*.

Bilaga 3 SFS (1995:1554) Årsredovisningslag Bilaga 3

Uppställningsform II för resultaträkning (rapportform med funktionsindelning)

1. Nettoomsättning
2. Kostnad för sålda varor
3. Bruttoresultat
4. Försäljningskostnader
5. Administrationskostnader
6. Övriga rörelseintäkter
7. Övriga rörelsekostnader
8. Intäkter från andelar i koncernföretag
9. Intäkter från andelar i intresseföretag
10. Intäkter från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar (med särskild uppgift om intäkter från koncernföretag)
11. Övriga ränteintäkter och liknande intäkter (med särskild uppgift om intäkter från koncernföretag)
12. Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar och kortfristiga placeringar
13. Räntekostnader och liknande kostnader (med särskild uppgift om kostnader avseende koncernföretag)
14. Extraordinära intäkter
15. Extraordinära kostnader
16. Bokslutsdispositioner
17. Skatt på årets resultat
18. Övriga skatter
19. Årets resultat *Lag (1999:1112)*.

Bilaga 4 Krav som ska finnas med i Årsredovisning enligt Bolagsverket, ÅRL och K2 Bokföringsnämnden med poängsättning enligt denna studies modell version 1

Helhet **3 poäng**

1. Organisationsnummer och namn ska finnas(BFN, 2011)
2. Räkenskapsår ska finnas(BFN, 2011)
3. Jämförelsesiffror ska finnas(ÅRL, 1995:1554)

Förvaltningsberättelse **2 poäng**

4. Förvaltningsberättelse ska finnas (BFN, 2011; Bolagsverket, 2013a)
5. Resultatdisposition ska finnas(BFN, 2011; Bolagsverket, 2013a)

Resultaträkning **2 poäng**

6. Resultaträkning ska finnas(ÅRL, 1995:1554)
7. Nettoomsättning ska finnas(ÅRL, 1995:1554; Bolagsverket, 2013b)

Balansräkning **1 poäng**

8. Balansräkning ska finnas(ÅRL, 1995:1554)

Tilläggsupplysningar **1 poäng**

9. Noter ska finnas (ÅRL, 1995:1554; Bolagsverket, 2013c)

Underskrifter

3 poäng

10. Underskrifter av samtliga i styrelsen ska finnas (Bolagsverket, 2013d; ÅRL, 1995:1554)
11. Datum för under- & påskrifter ska finnas(Bolagsverket, 2013d)
12. Datum för underskriften av årsredovisningen stämma med datering i fastställelseintyget (Bolagsverket, 2013d)

Fastställelseintyg

8 poäng

13. Fastställelseintyg ska finnas (Bolagsverket, 2013e)
14. Underskrift ska finnas (Bolagsverket, 2013e)
15. Underskrift i original ska finnas (Bolagsverket, 2013e)
16. Bolagsstämmodatum ska finnas (Bolagsverket, 2013e)
17. Resultat- och balansräkningen fastställts ska finnas (Bolagsverket, 2013e)
18. Beslut om resultatdisposition Underskrift i original ska finnas (Bolagsverket, 2013e)
19. Bolagsstämmodatum i intyg & protokoll stämmer överens (Bolagsverket, 2013e)
20. Resultatdisposition i intyg & protokoll stämmer överens (Bolagsverket, 2013e)

Bilaga 5 Krav som ska finnas med i Årsredovisning enligt Bolagsverket, ÅRL och K2 Bokföringsnämnden med poängsättning enligt denna studies modell version 2 med uppdelning i formalia och lagstadgade brister.

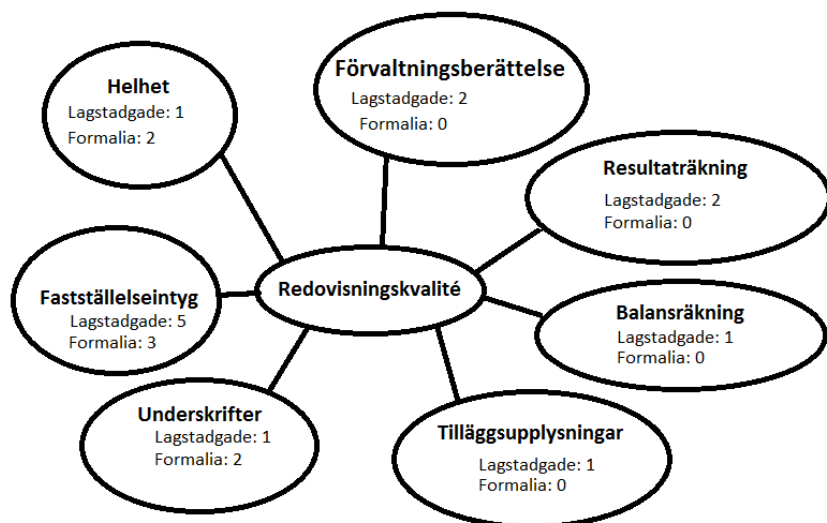
Helhet	3 poäng
<i>Formaliabrist</i>	
1. Organisationsnummer och namn ska finnas(BFN, 2011)	
2. Räkenskapsår ska finnas(BFN, 2011)	
<i>Lagstadgad brist</i>	
3. Jämförelsesiffror ska finnas(ÅRL, 1995:1554)	
Förvaltningsberättelse	2 poäng
<i>Lagstadgad brist</i>	
4. Förvaltningsberättelse ska finnas (BFN, 2011; Bolagsverket, 2013a)	
5. Resultatdisposition ska finnas(BFN, 2011; Bolagsverket, 2013a)	
Resultaträkning	2 poäng
<i>Lagstadgad brist</i>	
6. Resultaträkning ska finnas(ÅRL, 1995:1554)	
7. Nettoomsättning ska finnas(ÅRL, 1995:1554; Bolagsverket, 2013b)	
Balansräkning	1 poäng
<i>Lagstadgad brist</i>	
8. Balansräkning ska finnas(ÅRL, 1995:1554)	
Tilläggsupplysningar	1 poäng
<i>Lagstadgad brist</i>	
9. Noter ska finnas (ÅRL, 1995:1554; Bolagsverket, 2013c)	
Underskrifter	3 poäng
<i>Lagstadgad brist</i>	
10. Underskrifter av samtliga i styrelsen ska finnas (Bolagsverket, 2013d; ÅRL, 1995:1554)	
<i>Formaliabrist</i>	
11. Datum för under- & påskrifter ska finnas(Bolagsverket, 2013d)	
12. Datum för underskriften av årsredovisningen stämma med datering i fastställelseintyget (Bolagsverket, 2013d)	
Fastställelseintyg	8 poäng
<i>Lagstadgad brist</i>	
13. Fastställelseintyg ska finnas (Bolagsverket, 2013e)	
14. Underskrift ska finnas (Bolagsverket, 2013e)	
16. Bolagsstämmodaturn ska finnas (Bolagsverket, 2013e)	
17. Resultat- och balansräkningen fastställts ska finnas (Bolagsverket, 2013e)	
18. Beslut om resultatdisposition (Bolagsverket, 2013e)	
<i>Formaliabrist</i>	
15. Underskrift i original ska finnas (Bolagsverket, 2013e)	
19. Bolagsstämmodaturn i intyg & protokoll stämmer överens (Bolagsverket, 2013e)	
20. Resultatdisposition i intyg & protokoll stämmer överens (Bolagsverket, 2013e)	

Bilaga 6 Modell Redovisningskvalité

I kategorin helhet samlar de helhetskrav som ska finnas i årsredovisningen. Det första kriteriet är att årsredovisningen ska innehålla namn och organisationsnummer till företaget (BFN, 2011). Ett annat kriterium är räkenskapsår som ska anges i årsredovisningen (BFN, 2011). Det sista kriteriet är att jämförelsesiffror ska finnas med (ÅRL, 1995:1554). De 3 kriterierna ger totalt 3 poäng för kategorin. I den andra kategorin ska det finnas en förvaltningsberättelse. Förvaltningsberättelsen ska också innehålla en resultatdisposition som är riktigt uppställd (BFN, 2011; Bolagsverket, 2013a). Förvaltningsberättelsen och resultatdispositionen motsvarar 2 poäng. I den tredje kategorin ska det finnas en resultaträkning och den ska vara uppställd enligt bilaga två eller tre i ÅRL (1995:1554). Nettoomsättningen ska finnas angiven i resultaträkningen eller i anslutning till den i form av en not i tilläggsupplysningarna (ÅRL, 1995:1554; Bolagsverket, 2013b). Resultaträkningen med de två kriterierna ger 2 poäng. Balansräkningen är den fjärde kategorin. Balansräkningen ska finnas med och vara uppställd enligt bilaga 1 ÅRL (1995:1554). Det enskilda kriteriet ger 1 poäng. I kategorin tilläggsupplysningar ska det finnas med de noter som är aktuella för redovisningen. Noterna kopplas till de poster som finns i balans- och resultaträkningen (ÅRL, 1995:1554). Kategori innehåller ett kriterium vilket ger 1 poäng.

I kategorin underskrifter finns följande kriterier (BFN, 2011; ÅRL, 1995:1554). Alla i styrelsen ska skriva under årsredovisningen (Bolagsverket, 2013d; ÅRL, 1995:1554). Datum för underskrift ska finnas med (Bolagsverket, 2013d). Enligt en förekommande brist i datainsamlingen ska datumet för underskriften av årsredovisningen stämma med dateringen i fastställelseintyget. Det tillkomna kriteriet gör att kategorin får totalt 3 poäng. Fastställelseintyg är den sista kategorin. Årsredovisningen ska innehålla ett fastställelseintyg och undertecknas av VD eller någon annan i styrelsen (Bolagsverket, 2013e). Underskriften ska vara i original och årsstämmodatum ska finnas angivet (Bolagsverket, 2013e). Fastställelseintyget ska också ange att balans- och resultaträkningen är fastställd tillsammans med beslut om resultatdisposition (Bolagsverket, 2013e). Två kriterier som inte framkommer på Bolagsverkets hemsida eller i ÅRL, men uppkommer som brister i urvalet, är att årsstämmodatumen i fastställelseintyget och årsstämmoprotokollet stämmer överens. Resultatdispositionen i intyg och protokoll ska matcha varandra. Sista kategorin motsvarar 8 poäng.

Enligt Mora et al. (1994) kan kvalitét i årsredovisningar rangordnas från dålig kvalitét till utmärkt kvalitét. Vi tolkar det som att dålig kvalitét kan vara det lägsta betyget och utmärkt kvalitét som högsta betyg. För att förtydliga rangordningen av betygen kompletterar vi med betygsgrupperna A, B och C. De årsredovisningar som är fullständiga borde då få full poäng och högsta betyg. Detta gör det motiverat att A som är högsta betyg och är lika med utmärkt kvalitét. De företag som har årsredovisningar med full poäng får betyget A och bedöms ha utmärkt kvalitét. Betyget utmärkt kvalitét är kopplat till uttalandet enligt Mora et al (1994). Dålig är den sämsta bedömningen av kvalitét och utmärkt den bästa. Årsredovisningar som inte uppfyller alla kriterier enligt modellen, är inte fullständiga. Dessa årsredovisningar kan därför inte klassas som utmärkt kvalitét. Beroende på hur många kriterier som inte är uppfyllda får årsredovisningarna B eller C. Betyget B ser vi som ett mellanbetyg. Årsredovisningar som får betyget inte är fullständiga, men de är inte tillräckligt bristfälliga för betyget C. Den sammanlagda poängen för de olika kategorierna omvandlas till betyg enligt tabell 3 i metodavsnittet. Kvalitén för betyget B kan enligt eget tolkning varken klassificeras som utmärkt eller dålig och kan ses som acceptabel d.v.s. godtagbar. Vi gör en uppskattad bedömning att betyget B tillåter 1-2 uppfyllda kriterier. Det gör att årsredovisningar med 18 till 19 poäng motsvarar betyget B det vill säga acceptabel kvalitét. Betyget C är det lägsta betyget och kan relateras till dålig kvalitét enligt Mora et al. (1994). För det här betyget uppskattar vi att årsredovisningar har 3 eller fler uppfyllda kriterier. Betyget C får enligt egen uppskattning ett intervall på 0 till 17 poäng. Det är lika med dåligt kvalitét.

Den vidareutvecklade modellen från Mora et al. (1994) har en ny betygsskala och en uppdelning i formaliabrister och lagstadgade brister. Förändringar är enligt intervjun med Karlsson och Elzes. Intervjun med revisorerna gav förslag till vidareutveckling av modellen. Modellens poängfördelning är baserad på antal brister och inte på hur mycket bristen påverkar kvalitén. Detta är något som tas med vid vidareutveckling av modellen. I intervjun säger Elzes och Karlsson att dessa formaliabrister som t.ex. underskrift och datum inte påverkar kvalitén lika mycket som ett fel i resultaträkningen gör. Poängfördelningen kan då ändras för att spegla kvalitét istället för antal brister. De gav också som förslag att dela upp poängen i två olika kategorier, lagstadgade krav och formalia-krav. Enligt modellen skulle då årsredovisningen kunna få väldigt hög poäng fast de missat formalia-krav som underskrifter. Ifall de hade en brist i, t.ex. resultaträkning som ansågs vara ett ÅRL-krav, skulle årsredovisning få ett lägre betyg. Förslag till nya betyg för A-D är följande: A - uppfyller alla formaliakrav och ÅRL:s krav, B - brister i formaliakrav men innehåller alla delar enligt ÅRL, C - brister i formalia och brister enligt ÅRL, D - uppfyller inte några krav.